

Analýza důchodového systému v ČR a možnosti přípravy na důchod

Klára Gillová

Bakalářská práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví
akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Klára Gillová
Osobní číslo: M12193
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Management a ekonomika
Forma studia: prezenční

Téma práce: Analýza důchodového systému v ČR a možností přípravy na důchod

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Charakterizujte princip fungování současného penzijního systému v ČR.
- Charakterizujte hlavní možnosti a výhody v oblasti spoření si na důchodový věk.

II. Praktická část

- Analyzujte současný penzijní systém v ČR.
- Na základě analýzy doporučte nejvhodnější portfolio finančních produktů vhodných k zabezpečení se na důchodový věk pro tři věkové kategorie s cílem zachování životního standardu.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

DUCHÁČKOVÁ, Eva. Principy pojištění a pojišťovnictví. 3., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, c2009, 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4.

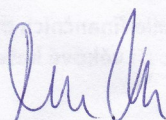
RYTÍŘOVÁ, Lucie. Důchodový systém v České republice. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, 115 s. ISBN 978-80-7263-821-5.

SYROVÝ, Petr. Jak si spořit na důchod: Zorientujte se v důchodové reformě. 1. vyd. Praha: Grada, 2012, 160 s. ISBN 978-80-247-4479-7.

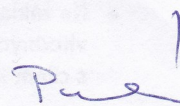
WHITEHOUSE, Edward. Pensions panorama: retirement-income systems in 53 countries. 1st ed. Washington, D.C.: World Bank, c2007, 234 s. ISBN 978-082-1367-643.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. David Molínek**
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: **30. června 2016**
Termín odevzdání bakalářské práce: **22. srpna 2016**

Ve Zlíně dne 30. června 2016

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

Ing. Eliška Pastuszková, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE**Prohlašuji, že**

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s tím, že vyrovnaní případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 22. 8. 2016

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Cílem bakalářské práce je analyzovat současný důchodový systém v České republice. Celá práce je rozdělena na dvě části. První teoretická část je zaměřena na důchodový systém, druhy důchodů a jejich kombinace. Dále je zaměřena na finanční produkty, které nám pomohou se na důchod připravit. Druhá praktická část je zaměřena na analýzu jednotlivých druhů důchodů, analýzu důchodové reformy z roku 2013. Práce je zakončena návrhem portfolia finančních produktů pro zabezpečení se na stáří při zachování stejné životní úrovně.

Klíčová slova:

důchodový systém, pilíře důchodového systému, druhy důchodů, důchodový věk, doplňkové penzijní připojištění, portfolio finančních produktů

ABSTRACT

The aim of my bachelor thesis is an analysis of current pension system in the Czech republic. The whole thesis is written into two parts. The first theoretical part is focused on a pension system, types of pensions and the combinations. There are also mentioned the financial products, which help us to prepare for the pension. The other part of the thesis is focused on the analysis of each of the types of pension, analysis of the pension reform from the year 2013. The thesis finished by designing a portfolio of financial products to pension security while maintaining the same standard of living.

Keywords:

pension system, pillar of pension system, the types of pension system, retirement age, supplementary pension insurance, portfolio of financial products

Ráda bych poděkovala všem, kteří mi jakýmkoliv způsobem pomohli a poskytli informace pro vypracování mé bakalářské práce. Zejména bych chtěla poděkovat svému vedoucímu bakalářské práce, Ing. Davidovi Molínkovi a v neposlední řadě všem svým blízkým za jejich velkou oporu a ještě větší trpělivost.

„Člověk není k stáru moudřejší, je jen opatrnější.“

Ernest Miller Hemingway

OBSAH

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE.....	10
1DŮCHODOVÝ SYSTÉM V ČESKÉ REPUBLICCE.....	12
1.1POPIS SYSTÉMU.....	12
1.2PRÁVNÍ ÚPRAVA.....	12
1.3DRUHY DŮCHODŮ.....	13
1.3.1STAROBNÍ DŮCHOD.....	14
1.3.2INVALIDNÍ DŮCHOD.....	15
1.3.3VDOVSKÝ A VDOVECKÝ DŮCHOD.....	16
1.3.4SIROTČÍ DŮCHOD.....	16
1.3.5SOUBĚH NÁROKŮ NA DŮCHODY A JEJICH VÝPLATY.....	16
1.4PILÍŘE PENZIJNÍHO SYSTÉMU.....	17
1.4.1I. PILÍŘ – DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ.....	17
1.4.2II. PILÍŘ – DŮCHODOVÉ SPOŘENÍ.....	18
1.4.3III. PILÍŘ – DOPLŇKOVÉ PENZIJNÍ SPOŘENÍ SE STÁTNÍM PŘÍSPĚVKEM.....	19
1.5VÝVOJ PENZIJNÍHO SYSTÉMU.....	19
2PŘÍPRAVA NA DŮCHOD.....	21
2.1ROLE ZÚČASTNĚNÝCH V ZABEZPEČENÍ SE NA PENZI.....	21
2.1.1ZAMĚSTNANCI.....	21
2.1.2ZAMĚSTNAVATEL.....	21
2.1.3OSOBA SAMOSTATNĚ VÝDĚLEČNĚ ČINNÁ.....	22
2.1.4ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ.....	22
2.1.5PENZIJNÍ SPOLEČNOSTI.....	22
2.1.6DŮCHODCI.....	23
2.2FINANČNÍ PRODUKTY.....	23
2.2.1DOPLŇKOVÉ PENZIJNÍ SPOŘENÍ SE STÁTNÍM PŘÍSPĚVKEM.....	23
2.2.2ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ.....	25
2.2.3PODÍLOVÉ FONDY.....	26
2.2.4OSTATNÍ MOŽNOSTI.....	29
3STAROBNÍ DŮCHOD.....	33
3.1DOBA POJIŠTĚNÍ.....	33
3.2DŮCHODOVÝ VĚK.....	34
3.3CO JE POTŘEBA K VÝPOČTU?.....	36
4ANALÝZA DRUHŮ DŮCHODŮ.....	37
5ANALÝZA DŮCHODOVÝCH PILÍŘŮ.....	41
6NAVRŽENÍ OPTIMÁLNÍHO PORTFOLIA FINANČNÍCH PRODUKTŮ.....	45
6.1CHARAKTERISTIKA FINANČNÍCH PRODUKTŮ.....	45
6.1.1DOPLŇKOVÉ PENZIJNÍ SPOŘENÍ SE STÁTNÍM PŘÍSPĚVKEM.....	45
6.1.2PODÍLOVÉ FONDY.....	46
6.1.3ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ.....	47
6.2NAVRŽENÍ PORTFOLIA – VÝPOČET.....	47

7SHRNUTÍ A DOPORUČENÍ.....	56
ZÁVĚR.....	57
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	59
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	61
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	62
SEZNAM TABULEK.....	63
SEZNAM PŘÍLOH.....	64

ÚVOD

Jednou etapou života každého z nás je i stáří. Mělo by to být období zaslouženého odpočinku a volného času, který bychom měli věnovat rodině a všem aktivitám, na které jsme v produktivním věku neměli dostatek času. Věk pro odchod do důchodu se neustále zvyšuje, což je dáno lepšími životními a pracovními podmínkami, daleko kvalitnějším zdravotním zařízením a mnoha dalšími faktory. Jelikož v důchodovém věku nebudeme schopni se o sebe postarat a vydělávat si na živobytí, je potřeba se na stáří připravit již v produktivním věku svého života. Je sice pravda, že určitou část finančních prostředků dostaneme od státu, ale jelikož je důchodový systém průběžně financovaný, může se stát, že důchodců bude daleko více než právě ekonomicky aktivního obyvatelstva. Proto je potřeba se na stáří připravit a naspořit si část finančních prostředků.

V Česku funguje plně průběžný důchodový systém. V tomto systému lidé v produktivním věku financují důchod spoluobčanům v důchodovém věku. Z hrubé mzdy totiž odvádějí sociální pojištění neboli důchodové pojištění. I přes to Česká republika končí, co se týče vyplácení důchodu, ve schodku. Penze se musí dofinancovávat z jiných zdrojů. Z tohoto hlediska je tento systém dlouhodobě neudržitelný. V tomto případě se nedá spoléhat pouze na stát. Proto je nutné myslet na sebe a pokusit se zabezpečit sami.

Možnosti zajištění životního standardu je několik. Každý si musí vybrat to, co mu nejlépe vyhovuje. Je více než jisté, že to co vyhovuje jednomu člověku, nemusí vyhovovat druhému. Všechno záleží na celkové životní situaci právě toho konkrétního občana. Jelikož každý má jiné zaměstnání, jinou mzdu a jiné náklady, bude mít i jiné možnosti si spořit. Jednou z možností kde si efektivně spořit a ještě dostat něco od státu je doplňkové penzijní spoření se státním příspěvkem. Výši měsíční úložky je možno měnit a tím se i změni výše státního příspěvku. Do tohoto finančního produktu mohou přispívat i třetí osoby (např. zaměstnavatel). Další z možností je spoření v rámci životního pojištění, investování do podílových fondů, nebo termínované vklady či spořicí účty. Celé této problematice je věnována teoretická část bakalářské práce.

V praktické části je analyzován důchodový systém ČR v číslech. Jedná se o průměrné důchody, ať už starobní, tak i invalidní důchod třetího stupně a také pozůstalostní důchody (vdovský, vdovecký a sirotčí). Jelikož v roce 2013 proběhla důchodová reforma a byl zaveden II. pilíř, na kterém se podílel jak stát tak i občan sám, je zde také i analýza zapojení se do tohoto pilíře. Ovšem od roku 2016 je tento pilíř zrušen. Dále zde najdeme vypracované modelové situace pro zajištění se na důchodový věk, podle věku ve kterém si začneme spořit.

Celá práce je zakončena několika radami a doporučeními.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Důchodový systém v ČR je velice široký pojem, u kterého můžeme říct, že je v neustálém vývoji. Vzhledem ke stárnutí obyvatelstva se dá předpokládat, že stát bude „nucen“ některé věci poupravit, pozměnit. Celkově se dá předpokládat, že takový důchodový systém jaký je u nás dnes tady za deset let nebude.

Navržení optimálního finančního portfolia je velice náročné a hlavně individuální pro každého člověka. Každý má jiné potřeby a hlavně jiné možnosti, na které je nutné brát ohled.

Tato bakalářská práce se zabývá analýzou současného důchodového systému. Hlavním cílem bakalářské práce je, na základě dotazníkového šetření zjistit, jak jsou občané naší republiky spokojeni s aktuálním důchodovým systémem, zda spoléhají jen na stát, že od něho na stáří dostanou penzi nebo zda si spoří a snaží se zajistit se sami. Dalším cílem je navrhnout portfolio finančních produktů aby došlo k zajištění, a v důchodu jsme nestrádali.

Analýza bude probíhat z větší části kvantitativním výzkumem doplněným o kvalitativní výzkum, kdy bude probíhat dotazníkové šetření, ovšem s některými dotazovanými povedu nestandardizovaný rozhovor, abych získala i doplňující informace. Toto dotazníkové šetření bude probíhat v první polovině roku 2016. Díky tomuto časovému rozmezí, mohu reagovat na případné změny důchodového systému. Poté bude dotazník vyhodnocen a porovnán s výsledky v celé republice.

Bakalářská práce bude prováděná s využitím empirických principů. Na začátku zkoumání budu využívat analýzy, kdy si oddělím podstatné věci od nepodstatných. Celý důchodový systém si rozdělím na menší systematické části. Provedu analýzu úředních dokumentů a archivní dat, dále také budu sledovat veřejné dokumenty, aby mne případně upozornily na novinky v důchodovém systému a také budu sledovat virtuální data.

V druhé části bakalářské práce, která je zaměřená na navržení optimálního finančního portfolia využiji syntézu, kde budu postupně spojovat jednotlivé části do výsledného návrhu.

V závěru se budu snažit o indukci, kdy z poznatků se budu snažit vyvodit obecný závěr. na základě poznatků jednotlivců.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DŮCHODOVÝ SYSTÉM V ČESKÉ REPUBLICE

Důchodový systém je způsob, jakým obyvatelstvo financuje definované důchodové dávky. V České republice důchodový systém tvoří v současné době dva pilíře. Základní I. pilíř důchodové pojištění je povinný, dávkově definovaný, průběžně financovaný. Ten je založen na mezigenerační solidaritě. Mladší a ekonomicky aktivní lidé platící sociální nebo důchodové pojištění se tak starají o to, aby jejich rodiče a prarodiče mohli ve stáří vést důstojný život. Tento systém je silně náchylný na demografický vývoj populace. Důchodové pojištění je povinné pro všechny ekonomicky aktivní osoby starší 18 let. II. pilíř, doplňkové penzijní připojištění se státním příspěvkem je pilíř dobrovolný, příspěvkově definovaný a kapitálově financovaný. Součástí doplňkového dobrovolného pilíře je také soukromé životní pojištění.

1.1 Popis systému

Základní povinné důchodové pojištění je dávkově definované a průběžně financované, je univerzální a zabezpečuje všechny ekonomicky aktivní osoby. Právní úprava je jednotná pro všechny pojištěnce, neexistují speciální odvětvová či profesní schémata apod. Pouze z organizačně-administrativního hlediska platí určité odchylky pro tzv. silové rezorty (např. vojáci, hasiči, policisté, celníci).

Důchod ze základního důchodového pojištění pobírá více než 99 % obyvatel ve věku vyšším než je věková hranice pro nárok na starobní důchod. (mpsv.cz)

Průběžný důchodový systém je založen na jednoduchém principu. Pracující lidé odvádějí do systému sociální pojištění, které se přerozděluje a jeho podstatná část plyne seniorům v podobě starobního důchodu. Pro státní rozpočet představují starobní důchody největší rozpočtovou kapitolu, které se na účtech České národní banky, kam peníze vybírané jednotlivými okresními správami sociálního zabezpečení plynou, sotva ohřejí. (Janda, 2012, s.40)

1.2 Právní úprava

Důchodový systém ČR je založen na povinném základním důchodovém pojištění podle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Dále na důchodovém spoření podle zákona č. 426/2011 Sb., od roku 2013 a na doplňkovém penzijním spoření podle zákona č. 427/2011 Sb., které nahradilo penzijní připojištění se státním příspěvkem podle zákona č. 42/1994 Sb. Součástí dobrovolných doplňkových systémů jsou i produkty komerčních pojišťoven - zejména životní pojištění.

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění nabyl účinnosti dnem 1. ledna 1996, nicméně od té doby byla přijata řada legislativních změn - většina z nich směřující k úpravě parametrů tak, aby

byla zabezpečena finanční udržitelnost důchodového systému při zachování adekvátní úrovně dávek. (mpsv.cz)

1.3 Druhy důchodů

Důchodové pojištění v České republice v současné době rozeznává šest druhů důchodů poskytovaných z tohoto systému (tento systém totiž nelze zaměňovat s jinými systémy, jako je např. penzijní připojištění se státním příspěvkem, kde obdobné dávky jsou, mj. kvůli odlišení, nazývané "penze", nebo s plněními zabezpečovanými komerčními pojišťovnami, jejichž pojistné produkty se někdy také nazývají "důchody", event. s příslušnými rozlišovacími přívlastky, anebo s důchody podle § 842 až 844 občanského zákoníku, kde se právo na důchod zakládá smlouvou o důchodu), který se někdy označuje jako "státní systém", neboť je financován ze státních finančních prostředků získávaných především pojistným na sociální zabezpečení (přesněji: jednou z jeho položek, tj. pojistným na důchodové pojištění). Je i státem garantován tím, že podmínky nároku na tyto důchody a způsob určování jejich výše jsou stanoveny zákonem. Proto se tomuto důchodovému pojištění někdy (zejména v ekonomickém nebo publicistickém slangu) zjednodušeně říká "státní" nebo "zákonné" důchodové pojištění a jeho "produktům" "státní" nebo "zákonné" důchody. (Voříšek, 2007, s. 13)

Těchto šest druhů důchodů můžeme dělit na dvě trojice:

1) Přímé

- starobní
- plně invalidní
- částečně invalidní

2) Pozůstalostní

- vdovské
- vdovecké
- sirotčí

Již podle tohoto dělení můžeme usoudit, že účelně naplánovat lze vlastně jen odchod do důchodu starobního.

1.3.1 Starobní důchod

Starobní důchod je vyplácen účastníkovi na jeho žádost při splnění podmínek. Výše starobního důchodu se vypočítává z údajů o dosažených příjmech v jednotlivých letech, doby, po kterou byla osoba důchodově pojištěná a vyloučené doby. Všechny potřebné vstupní údaje pro výpočet by měly být uvedené na Informativním osobním listu důchodového pojištění. Základem pro výpočet starobního důchodu jsou příjmy, ze kterých se během života platí důchodové pojištění. (Rubeš, 2013, s.22)

Rozeznáváme tzv. řádný starobní důchod (který je svým způsobem základní) a předčasný.

Řádný starobní důchod

ZDP obsahuje dvě podmínky požadované pro nárok na řádný starobní důchod:

1. potřebnou dobu důchodového pojištění

Tabulka 1: Doba pojištění

Rok dosažení důchodového věku	Potřebná doba pojištění
před rokem 2010	25 let
2010	26 let
2011	27 let
2012	28 let
2013	29 let
2014	30 let
2015	31 let
2016	32 let
2017	33 let
2018	34 let
Po roce 2018	35 let

Pro získání nároku na důchod může stačit i kratší doba pojištění (19 let v roce 2013, 20 let v roce 2013), dosáhne-li žadatel věku o pět let vyššího, než je řádný důchodový věk. (Rytířová, 2013, s. 36)

2. dosažení důchodového věku – důchodový věk je postupně prodlužován. Zatímco muži narození před rokem 1936 měli nárok na starobní důchod již ve věku 60 let a ženy ve věku 53 až 57 let podle počtu dětí, mladším osobám je věk odchodu do důchodu odstupňován až na 67 let u osob narozených v roce 1977. U osob narozených po tomto roce se věk odchodu do dů-

chodu počítá tak, že se k věku 67 přičte počet měsíců odpovídajících dvojnásobku rozdílu mezi rokem narození pojištěnce a rokem 1977. (Rytířová, 2013, s. 33-34)

Pokud při pobírání starobního důchodu vykonává důchodce výdělečnou činnost, má možnost požádat po dvou letech nebo po skončení této výdělečné činnosti o zvýšení důchodu za každý odpracovaný rok. (Rubeš, 2013, s. 21)

Každý občan splňující zákonné podmínky má nárok na základní výměru důchodu. V roce 2007 to byla částka 2080 Kč a letos tato částka narostla na 2440 Kč. Procentní část důchodu následně závisí právě na získaném počtu let pojištění a příjmech.

Předčasný starobní důchod

Pojištěnec může požádat o tzv. předčasný starobní důchod. Jeho přiznání závisí na následujících skutečnostech:

- datu narození (od něj se odvádí rod odchodu do řádného důchodu)
- získané době pojištění (v roce, kdy žadatel dosáhne důchodového věku, musí splnit podmínku potřebné doby pojištění)

Předčasný starobní důchod je vyplácen:

- při dosažení věku alespoň 60 let, je-li důchodový věk daného pojištěnce alespoň 63 let
- v opačném případě při dosažení takového věku, od kterého do dosažení důchodového věku chybí nejvýše tři roky (Rytířová, 2013, s. 38)

1.3.2 Invalidní důchod

Invalidní důchod se podle zjištěného stupně invalidity poskytuje jako invalidní důchod prvního, druhého nebo třetího stupně. Kromě invalidity je podmínkou pro jeho poskytování také získání potřebné doby pojištění (1 až 5 let podle věku žadatele), přičemž určitá část musí být získána ve stanoveném období před vznikem invalidity.

Tento důchod je vyplácen pouze do věku 65 let, případně do důchodového věku, je-li vyšší. Jakmile jeho příjemce dosáhne 65 let (resp. důchodového věku), zaniká mu nárok na invalidní důchod. Vzniká mu zároveň nárok na starobní důchod ve stejné výši.

Procentní sazba výpočtového základu za každý celý rok doby pojištění činí:

- u invalidního důchodu pro invaliditu prvního stupně 0,5%
- u invalidního důchodu pro invaliditu druhého stupně 0,75%

- u invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně 1,5%

Každý poživatel důchodu pobírá procentní výměru alespoň v částce 770 Kč měsíčně, bez ohledu na stupeň invalidity. (Rytířová, 2013, s. 39-40)

1.3.3 Vdovský a vdovecký důchod

Je vyplácen vdově po manželovi nebo a vdovci po manželce, který/á byl/a:

1. poživatelem starobního nebo invalidního důchodu
2. kde dni smrti splnil/a potřebnou podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod
3. zemřel/a následkem pracovního úrazu

Výše základní výměry vdovského a vdoveckého důchodu činí 9 % průměrné mzdy měsíčně. Procentní výměra je vypočtena jako 50% procentní výměry starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, na který měl nárok zemřelý v době smrti; nepřihlíží se přitom k jeho účasti na důchodovém spoření. (Rytířová, 2013, s. 40)

1.3.4 Sirotčí důchod

Na sirotčí důchod má nárok nezaopatřené dítě, zemře-li jeho rodič nebo osoba, která o něj pečovala. Výše základní výměry tohoto důchodu činí 9% průměrné mzdy měsíčně a jeho procentní výměry 40% procentní výměry starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, na který měl nárok zemřelý v době smrti; nepřihlíží se přitom k jeho účasti na důchodovém spoření. (Rytířová, 2013, s. 40-41)

Sirotčí důchod je vyplácen tehdy, pokud zemřelý ke dni smrti:

- byl poživatelem starobního důchodu nebo invalidního důchodu
- splňoval podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod
- zemřel následkem pracovního úrazu

1.3.5 Souběh nároků na důchody a jejich výplaty

Zákon o důchodovém pojištění podrobně upravuje pravidla používaná při souběhu nároků na dva či více důchodů. Obecně lze úpravu souběhu nároků na dva (či více) důchody rozdělit na princip jednoznačně určený, princip alternativní (nebo „vzájemně se podmíněně vylučující“) a princip kumulativní (nebo přesněji „podmíněně částečně kumulativní“). (Voříšek, 2007, s. 139)

Souběh nároků na starobní a pozůstalostní důchod

Pozůstalostními důchody se pro tento účel rozumějí pouze vdovský a vdovecký důchod; tento typ souběhů je též nejčastější. V tomto typu souběhů se plně uplatňuje třetí z uvedených principů, který lze v zásadě vyjádřit zjednodušeně slovy, že „vyšší důchod náleží plný a z nižšího polovina procentní výměry“; nezáleží přitom na tom, který z druhů důchodů je vyšší, ani v jakém pořadí jsou přiznávány. (Voříšek, 2007, s. 139)

Vznik nároku na výplatu starobního důchodu poživatele plného invalidního důchodu

Tento typ souběhu je ovládán principem alternativním, takže náleží vždy důchod jeden, a to vyšší; u tohoto typu souběhu nabývá více na významu další pravidlo (třebaže platí pro alternativní princip obecně), totiž že při stejné výši obou druhů důchodů náleží výplata toho z nich, který si občan zvolil. (Voříšek, 2007, s. 143)

1.4 Pilíře penzijního systému

V letech 2013 až 2015 byl v České republice zaveden tří-pilířový důchodový systém. Z důvodu malého zájmu občanů byl II. pilíř v postupných krocích zrušen a od roku 2016 se již peníze do II. pilíře neodvádí, do II. pilíře vstoupilo pouze 84 tisíc občanů. Účastníci II. pilíře o své naspořené peníze nepřijdou, peníze jim budou koncem roku 2016 vyplaceny na účet nebo formou poštovní poukázky nebo na smlouvu o penzijním připojištění či doplňkovém penzijním spoření. Penzijní společnosti budou se všemi účastníky II. pilíře komunikovat a všichni občané, kteří do II. pilíře vstoupili, si následně vyberou variantu ukončení II. pilíře, která bude pro ně z jejich pohledu nejvýhodnější.

Všichni zaměstnanci tedy odvádí v roce 2016 stejně na povinném sociálním (důchodovém) pojištění. V roce 2016 odvádí zaměstnanci na povinném sociálním pojištění 6,5% ze své hrubé mzdy, dalších 25% za ně odvádí zaměstnavatel. Rovněž všechny osoby samostatně výdělečně činné odvádí na povinném sociálním (důchodovém) pojištění za rok 2016 stejně, tedy 29,2 % z vyměřovacího základu, kterým je polovina daňového základu.

1.4.1 I. pilíř – důchodové pojištění

Je základním pilířem důchodového systému v České republice. Účast v tomto pojištění je zpravidla povinná podle podmínek jednoznačně stanovených zákonem. Tyto osoby nemohou na základě svého rozhodnutí do systému nevstoupit, případně z něj vystoupit. Můžeme tak rozlišit tři skupiny účastníků:

1. zaměstnanci a osoby vykonávající pracovní nebo obdobou činnost se povinně účastní důchodového pojištění, pokud se účastní nemocenského pojištění
2. osoby samostatně výdělečně činné se pojištění účastní buď povinně při splnění podmínek, nebo dobrovolně na základě přihlášky
3. osoby dobrovolně účastné důchodové pojištění

(Rytířová, 2013, s. 11, 19)

Průběžný systém (PAYG) zajišťuje financování důchodů současných důchodců z důchodového pojištění současných plátců. Financování je zajištěno 28% sazbou důchodového pojištění. Prostředky zaplacené jako důchodové pojištění nejsou určeny pro výplatu vlastního důchodu. Zaplacené důchodové pojištění tudíž ani nemůže být předmětem dědictví. (Rubeš, 2013, s. 26)

Ilustrace 1: Průběžný způsob financování

1.4.2 II. pilíř – důchodové spoření

Účast na důchodovém spoření je dobrovolná. Vstoupit do něj může jakákoliv fyzická osoba starší 18 let, a to nejpozději do konce kalendářního roku, ve kterém dosáhne věku 35 let. Ten, kdo se rozhodne účastnit druhého pilíře, si musí nejprve vybrat penzijní společnost. Vybírat je možné pouze z těch společností, které splňují zákonné podmínky a získaly příslušné povolení k činnosti od České národní banky. (Rytířová, 2013, s. 54-56)

Výše spoření je dána:

1. 3% z vyměřovacího základu, tzn. na výplatu důchodů současným důchodcům je odváděno pojištění ve výši místo 28% jen 25%.
2. Účastník dospoří navíc k tomu ještě 2% z vyměřovacího základu.

Důchodové spoření je tedy ve výši 5% z vyměřovacího základu. Výsledkem zapojení se do systému důchodového spoření je zvýšení povinných celkových odvodů z příjmu o 2%.

Účast v důchodovém spoření nekrátí nároky na státem vyplácené invalidní ani pozůstalostní důchody (u I. pilíře). Důchodové spoření má vliv pouze na výši starobního důchodu. Tak, jak je snížen odvod na důchodové pojištění, se při výpočtu důchodu sníží i část počítaná z výše příjmu – procentní výměra. (Rubeš, 2013, s. 41-42)

Dobrovolné spoření ve II. pilíři nenahrazuje státní důchod z I. pilíře, ale vždy ho může pouze doplňovat. Důchod ze soukromých úspor z II. pilíře nelze získat bez získání státního důchodu. (Rubeš, 2013, s. 75)

Zatímco vstup je ryze dobrovolný, účast v něm je již povinná a nelze z něho odejít. Hlavní úlohou druhého pilíře je fondové investování, které bude v režii soukromých penzijních společností. V nich bude oddělen majetek akcionáře, tedy samotné penzijní společnosti, a finanční prostředky samotných účastníků. (Janda, 2012, s. 63)

Tento pilíř vznikl 1. 1. 2013 a od 1. 1. 2016 je zrušen.

1.4.3 III. pilíř – doplňkové penzijní spoření se státním příspěvkem

V rámci penzijního připojištění se státním příspěvkem uzavírali do konce listopadu 2012 účastníci smlouvu s penzijním fondem, na jejímž základě se fond zavazoval vyplácet účastníkům dávky a účastníci se zavazovali platit fondu příspěvky. Penzijní fond tyto prostředky investoval zákonem povoleným způsobem a výsledné zhodnocení investic bylo připisováno účastníkům. Od 1. ledna 2013 došlo k transformaci stávajících penzijních fondů. V novém třetím pilíři, tedy v doplňkovém penzijním spoření, jsou prostředky účastníků umístěné v účastnických fondech a spravuje je penzijní společnost, které bylo uděleno povolení. (Rytířová, 2013, s. 85-86)

Třetí pilíř je nepovinný, respektive stejně jako druhý pilíř je dobrovolný. Oproti druhému pilíři můžete svou účast ve třetím pilíři kdykoliv přerušit a zase obnovit. (Janda, 2012, s. 63)

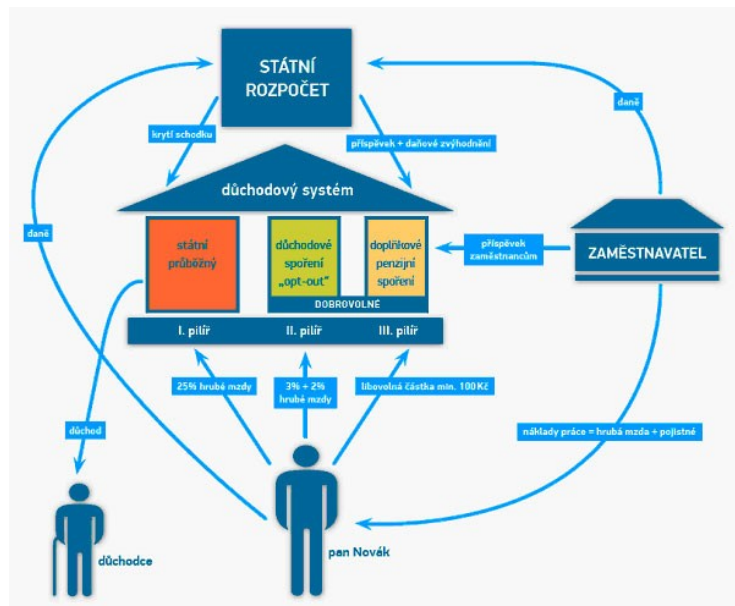
1.5 Vývoj penzijního systému

Důchodový systém byl několik desetiletí postaven pouze na I. pilíři což je důchodové pojištění.

Dva pilíře důchodového systému v České republice tvoří od roku 1944, kdy byl přijat zákon o penzijním připojištění se státním příspěvkem. V následujícím roce byl přijat nový zákon 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

1. ledna 2012 začala platit malá důchodová reforma a výrazně zvyšuje věk potřebný pro odchod do důchodu. Mezi další změny, které byly v rámci malé důchodové reformy pozměněny, jsou zejména nově nastavená pravidla pro valorizaci, nebo-li zvyšování důchodů. Vláda tak nebude zvyšovat důchody libovolně podle svého uvážení. Zvyšování důchodů bude záviset na růstu indexu spotřebitelských cen a růstu reálných mezd.

Velká důchodová reforma proběhla v roce 2013, kdy od 1. ledna 2013 vznikl nový pilíř a lidé měli mít možnost vyvést část peněz z průběžného důchodového systému do nově vzniklých penzijních společností a spořit si tak na stáří v soukromých penzijních fondech. Významem soukromého spoření v penzijních fondech v rámci tohoto II. pilíře – důchodového spoření bylo, že člověk by získal ve stáří nárok na dvě penze. Jedna by mu plynula z průběžného důchodového systému a druhá pak ze soukromých fondů. Pojištěnec získal více možností si zvolit, jak s vyvedenými prostředky mohl fond nakládat. K dispozici byly čtyři investiční strategie od investování do státních dluhopisů, konzervativní, přes vyváženou až po dynamickou. Pro malou účast v tomto důchodovém spoření byl od 1. ledna 2016 tento pilíř zrušen. V rámci velké důchodové reformy se stávající II. pilíř stal III. pilířem a penzijní připojištění se státním příspěvkem se změnilo na doplňkové penzijní spoření se státním příspěvkem, kde se investuje do účastnických fondů.

Ilustrace 2: Důchodová reforma

Nyní tedy současný důchodový systém je složen z I. a III. pilíře.

Účastníci zrušeného II. pilíře mají možnost si vybrat jak s naspořenými penězi naloží, zda si je vyberou, nebo přesunou do III. pilíře.

2 PŘÍPRAVA NA DŮCHOD

Téměř každodenně jsme z médií, billboardů a jiných komunikačních kanálů upozorňováni na různá rizika. Ať již jde o zdraví, ztrátu majetku či cokoli jiného. Jedno z největších rizik moderního člověka přitom spočívá i ve zhroutilí státních systémů, státních financí a od státu získaných „jistot“. Naše závislost na veřejných systémech je totiž enormní. A přitom stále tolik lidí věří, že stát je jistota.

Pokud někdo spoléhá na stát, je plně v rukou budoucích politiků a budoucího ekonomického i demografického vývoje. Pokud se plně spoléhá jen na své osobní úspory, nese riziko, že jich nevytvoří dostatek, anebo o ně přijde. (Filip, Pospíšil, 2013, s. 31)

Z tohoto důvodu je vhodné se připravit na kombinaci těchto dvou možností.

Stárnutí populace

Pesimismus ohledně budoucí výše důchodů pramení z věkové struktury obyvatelstva a její změny v čase. Zkrátka a jednoduše: obyvatelstvo v ČR stárne a dá se předpokládat, že tento trend bude pokračovat i nadále. Podíl obyvatelstva ve věku nad 65 let bude narůstat z dnešních 16% v celkové populaci na 31% za přibližně 50 let. Bude stále méně a méně pracujících na jednoho důchodce. (Syrův, 2012, s.19)

2.1 Role zúčastněných v zabezpečení se na penzi

2.1.1 Zaměstnanci

Nemá žádné významné povinnosti při placení důchodového pojištění, vše vyřizuje a platí zaměstnavatel a za každý kalendářní rok předá zaměstnanci roční přehled ELDP.

Při doplňkovém penzijním spoření nejsou v administrativě ani placení žádné rozdíly, zda jde o zaměstnance, OSVČ nebo osobu, která není ekonomicky aktivní. Vznik smlouvy není potřeba nikomu oznamovat, nahlašovat. ((Rubeš, 2013, s. 29)

2.1.2 Zaměstnavatel

Je u důchodového pojištění (I. pilíř) odpovědný za výpočet, odvody i spojenou administrativu. Se státní správou komunikuje převážně elektronicky. Kromě měsíčních přehledů zaměstnavatel za každý kalendářní rok předá každému zaměstnanci roční přehled „Evidenční list důchodového pojištění“ (ELDP). Kopii tohoto listu zaměstnavatel také předává ČSSZ, která na základě těchto údajů vypočítává starobní důchod.

Placení příspěvků klienta na doplňkovém penzijním spoření formou srážek ze mzdy není povinné pro zaměstnavatele ani pro zaměstnance. Zaměstnavatel může poskytnout svým zaměstnancům také příspěvek na spoření, který je ve srovnání se mzdou daňově zvýhodněn jak na straně zaměstnavatele, tak na straně zaměstnance. (Rubeš, 2013, s. 30)

2.1.3 Osoba samostatně výdělečně činná

Veškerá administrativa i odpovědnost u osoby samostatně výdělečně činné jdou v případě důchodového pojištění za touto osobou.

Při doplňkovém penzijním spoření nejsou, jak již bylo uvedeno, žádné významné rozdíly v placení a související administrativě způsobené rozdílným způsobem dosahování příjmu. (Rubeš, 2013, s. 31)

2.1.4 Česká správa sociálního zabezpečení

Orgány sociálního zabezpečení jsou Ministerstvo práce a sociálních věcí, Česká správa sociálního zabezpečení, okresní správy sociálního zabezpečení, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo obrany.

Česká správa sociálního zabezpečení, která je nositelem pojištění pro „civilní sféru“, vede registr pojištěnců, rozhoduje o dávkách důchodového pojištění (I. pilíř), o převodech důchodových práv, atd. Okresní správy sociálního zabezpečení mj. Rozhodují ve sporných případech o vzniku a zániku důchodového pojištění, o pojistném OSVČ, ... a zejména sepisují žádosti o dávky důchodového pojištění – tzn. jsou v přímé kontaktu s pojištěncem, s budoucím důchodcem. (Rubeš, 2013, s. 31)

2.1.5 Penzijní společnosti

Penzijní společnosti shromažďují prostředky klientů, zhodnocují je a také zajišťují veškerou a nutno říci, že velmi rozsáhlou, administrativu s tím spojenou. Jedná se například o evidenci plateb, vč. jejich zdroje – příspěvky klienta, zaměstnavatele a výnosů z nich, u transformovaného fondu i rozlišení spoření na starobní a výsluhovou penzi. Zajišťují výpočet a odvedení daní z příjmu (výnosů), ale také vystavují daňová potvrzení klientům pro uplatnění daňových odpočtů ke spoření ve III. pilíři. Zajišťují také velmi důležitou agendu státních příspěvků ve III. pilíři komunikací s Ministerstvem financí. Penzijní společnosti podávají žádosti o získání příspěvku – uplatňují nárok, vedou evidenci nároku na státní příspěvek k jednotlivým platbám, vyřizují vrácení příspěvku a zajišťují doplňující komunikaci s klienty. (Rubeš, 2013, s. 32)

2.1.6 Důchodci

Podmínky pro získání státního starobního důchodu se zpřísnují. Na stále se zvyšující důchodový věk je zase navázáno zahájení výplaty naspořených prostředků z III. pilíře. Budoucí důchodci se tak budou muset více průběžně zajímat o podmínky státního starobního důchodu nejen pro zmenšující se vyhlídky na skromný státní důchod, ale také pro přístup k vlastním naspořeným prostředkům.

Kontrolu nad uznanou a řádně evidovanou pojistnou dobou (I. pilíř) získá budoucí důchodce od ČSSZ z výpisu „Informativní osobní list důchodového pojištění“. Kontrolu plateb a svého spoření u penzijní společnosti získá klient z ročních výpisů z účtu. (Rubeš, 2013, s. 39)

2.2 Finanční produkty

2.2.1 Doplnkové penzijní spoření se státním příspěvkem

Doplnkové penzijní spoření je třetím pilířem důchodového systému a bylo zavedeno od 1. 1. 2013. Upravuje jej především zákon č. 427/2011 Sb., o doplnkovém penzijním spoření. Základní charakteristiky jsou následující:

1. fondové financování

Prostředky účastníků jsou spravovány penzijními společnostmi a zhodnocovány investicemi na kapitálových trzích, podle principů kolektivního investování. Po celou dobu jsou majetkem daného účastníka a jsou mu z nich po skončení spořicí fáze vypláceny dávky.

2. Individuální účet

Na rozdíl od prvního pilíře účastník dostane to, co si sám naspoří, jeho příspěvky nejsou použity na financování dávek ostatních účastníků.

3. Výrazný prvek ekvivalence

Vyplácené dávky odpovídají příspěvkům účastníka.

4. Příspěvkově definovaný systém

Definovaná je výše příspěvku do systému, od nichž se poté odvíjí dávky.

5. Dobrovolné zahájení a ukončení účasti

Každý, kdo splňuje podmínky, se může sám rozhodnout, zda se přihlásí, nikdo jej k tomu nemůže nutit. Účast je možné kdykoliv ukončit.

(Rytířová, 2013, s. 84)

Kdo se může účastnit?

Účast je plně dobrovolná a může se účastnit jakákoliv fyzická osoba. Účast je dobrovolná, bez jakéhokoliv dalšího omezení. K účasti je potřeba uzavřít se zvolenou penzijní společností smlouvu. Tato smlouva může být uzavřena na dobu určitou (např. na 5 let) nebo na dobu neurčitou. (Rytířová, 2013, s. 95)

Klient může ve smlouvě uvést jednu nebo více fyzických osob – tzv. „určené osoby“. Úspory v tomto případě nečekají na dědické řízení, ale jsou rovnou vyplaceny podle procentuálního podílu určeným osobám. Těm vznikne v případě smrti klienta ve spořicí fázi nárok na jednorázové vyrovnání (výplatu všech úspor) nebo odbytné (výplatu úspor bez státních příspěvků). U určené osoby je nutné uvést její jméno, příjmení, rodné číslo nebo datum narození a její procentuální podíl na výplatě. Podíly jednotlivých osob musí dávat dohromady 100%. Při neuvedení určených osob jsou úspory klienta součástí dědického řízení. (Rubeš, 2013, s. 109)

Ukončení nastává také plným využitím doplňkového penzijního spoření, a to jedním z těchto způsobů:

- ukončení výplaty starobní či invalidní penze na určenou dobu ze všech prostředků účastníka
- výplata všech prostředků v podobě jednorázového vyrovnání
- převod všech prostředků životní pojišťovně v podobě úhrady jednorázového pojistného pro doživotní penzi nebo penzi na stanovenou dobu. (Rytířová, 2013, s. 96)

Kdo přispívá?

- **příspěvek účastníka** – výši svých příspěvků si každý účastník určuje sám, není nijak vázán svými aktuálními příjmy. Minimální příspěvek je 100 Kč měsíčně a maximální hranice není nijak omezena. Výši příspěvku si může účastník kdykoli změnit. Příspěvky platí účastník přímo penzijní společnosti.
- **příspěvek zaměstnavatele** – zaměstnavatel by měl při určování výše příspěvků jednotlivým zaměstnancům respektovat běžná pracovní právní ustanovení týkající se odměňování zaměstnanců tak, aby nebyli někteří zaměstnanci znevýhodňováni oproti jiným (např. poskytováním odlišných příspěvků zaměstnavatele dvěma zaměstnancům ve stejné situaci). Zaměstnavatel může přispívat libovolnou částkou. Může být vyšší nebo nižší než vlastní příspěvek zaměstnance, není určena ani maximální nebo minimální částka. V praxi se však poskytuje zpravidla příspěvek jen do takové výše, která je daňově výhodná.
- **státní příspěvek** – poskytuje se průběžně po celou dobu trvání doplňkového penzijního spoření. Je poskytován měsíčně, a to pouze tehdy, jestliže účastník zaplatí svůj vlastní pří-

spěvek řádně a včas. Jeho výše se vypočítává podle toho, kolik si za daný měsíc spoří sám účastník – čím vyšší jsou příspěvky účastníka, tím vyšší jsou také státní příspěvky viz tabulka. (Rytířová, 2013, s. 96-99)

Tabulka 2: Státní příspěvky a daňové odpočty u doplňkového penzijního spoření

Měsíční příspěvek klienta v Kč	Měsíční státní příspěvek v Kč	Daňové odpočty (roční částka v Kč)
100	0	0
200	0	0
300	90	0
400	110	0
500	130	0
600	150	0
700	170	0
800	190	0
900	210	0
1000	230	0
1500	230	6000
2000	230	12000

Daňové dopady

Pokud klient za rok vloží na své spoření částku sjednanou jako příspěvek klienta vyšší než 12 000 Kč, získá možnost odečíst si od základu daně z příjmu fyzické osoby část spoření přesahující 12 000 Kč ročně, maximálně však do výše 12 000 Kč ročně. Pro daňové úlevy se započítává pouze spoření klienta, nikoli příspěvky zaměstnavatele. Na naspořenou částku, která je zaúčtována v kalendářním roce pro uplatnění daňového odpočtu již nelze nárokovat v následujícím období státní příspěvek.

Každá penzijní společnost posílá svým klientům, kterým vznikl v předchozím roce nárok na daňové úlevy, vždy nejpozději do 15. 2. daňové potvrzení. (Rubeš, 2013, s. 92-93)

2.2.2 Životní pojištění

Životní pojištění chrání jednotlivce a jeho rodinu před finančními důsledky v nejrůznějších životních situacích. Nejdůležitější jsou životní pojištění proti riziku smrti, proti riziku trvalé invalidity či

smrti úrazem. Na trhu existují dva základní druhy životních pojištění – rezervotvorné životní pojištění (investiční, kapitálové) a rizikové životní pojištění.

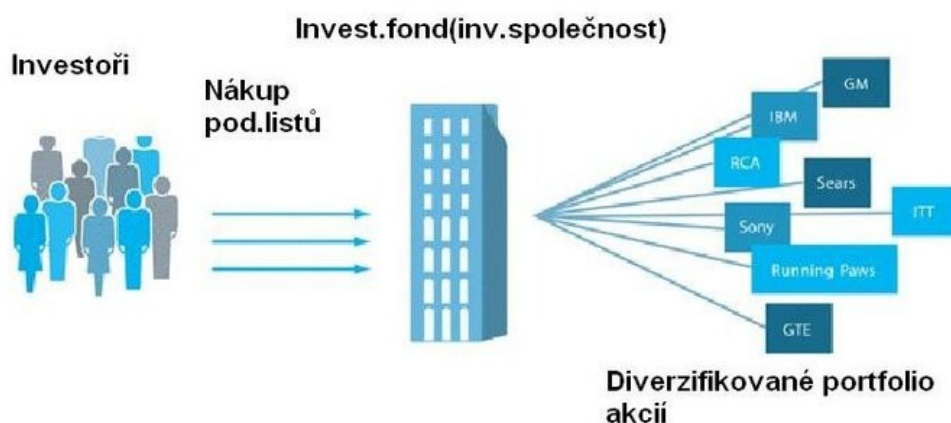
Životní pojištění se vyplatí uzavřít co nejdříve, zdravotní rizika totiž po 50 či 55 letech věku rostou, což se odráží i v kalkulacích pojišťoven, nabízející toto pojištění. Pojistná částka, kterou musí platit, aby mělo jejich pojištění smysl, se tak s přibývajícím věkem zvyšuje.

Před uzavřením životního pojištění by si měl každý důkladně promyslet, co od něj čeká, na co má smysl se pojistit, jaká je optimální pojistná částka a jak velké měsíční pojistné je schopen unést. Důležité je položit si také otázku, zda má životní pojištění sloužit jen ke krytí rizik, nebo má být spojeno se spořením. Kapitálové životní pojištění by měli využít hlavně ti, kdo chtějí mít kromě pojistné ochrany rizik jistotu, že získají garantovanou částku na dožití. Investiční životní pojištění představuje kombinaci pojištění pro případ smrti pojištěného s možností investovat část pojistného do podílových fondů. Spořicí složka tohoto pojištění může být velmi pohyblivá. Zhodnocení klientových peněz závisí na zvolené investiční strategii, od té konzervativní po agresivní. Poměr mezi penězi, vynakládanými na pojistnou ochranu a zhodnocením finančních prostředků je možné měnit, stejně jako složení vybraných fondů.

Ve své základní a nejjednodušší podobě (kdy pojistník platí jednorázově nebo běžně pojistné a při dosažení sjednaného dne v pojistné smlouvě obdrží pojistné plnění ve výši sjednané pojistné částky) je obdobou spoření, jde vlastně pouze o tvorbu úspor. Mezi životním pojištěním a spořením jsou určité rozdíly (pojišťovna ručí za vklady pojistníků ne výškou skutečného vkladu, ale v závislosti na sjednané pojistné částce, přerušení placení běžného pojistného je spojeno s určitými sankcemi), proto uplatnění pojištění pro případ dožití v této základní podobě není obvyklé. Typické je využití odvozených druhů pojištění pro případ dožití, a to důchodového pojištění (kdy jde o opakované dožití se pojištěného) a tzv. věnové pojištění (kdy jde o dožití se finančně závislé osoby). Důchodové pojištění je vlastně pojištění na dožití se sjednaného věku s postupnou výplatou pojistné částky, tedy od sjednaného okamžiku (obvykle sjednaného věku pojištěného) je pojištěnému vyplácena sjednaná velikost důchodu. Doba výplaty důchodu může být ohraničena sjednanou dobou nebo může být sjednána neohraničená doba výplaty důchodu (tedy až do úmrtí pojištěného). (Ducháčková, 2005, s. 99)

2.2.3 Podílové fondy

Činnosti investičních a podílových fondů upravuje zákon č. 248/1992 Sb. o investičních společnostech a investičních fondech ve znění pozdějších novel. Investiční společnost nesmí při propagaci používat nepravdivé nebo zavádějící informace nebo zamlčovat důležité skutečnosti. Zákon omezuje riziko ztrát investorů tím, že stanovuje limity pro držbu cenných papírů od jednoho subjektu (firma, obec, stát, centrální banka) v portfoliu fondu. Manažer fondu smí investovat jen v rámci daných pravidel. Při podezření z činnosti v rozporu se zákonem, má podílník právo se obrátit na Českou národní banku, která jeho podnět prošetří a vydá rozhodnutí.

Ilustrace 3: Princip fungování podílových fondů

Druhy podílových fondů

- **akciové fondy** – jsou pro investora nejrizikovější, ale v dlouhodobém horizontu také nejziskovější. Dokazují to burzovní statistiky za posledních padesát let v Evropě a více než osmdesát let v USA. Portfolio manažer akciového fondu typicky nakupuje za peníze vybrané od investorů akcie firem, o kterých si myslí, že se jim v budoucnu bude dařit. Finanční poradce si oblíbili dvě rčení: „Nic není tak hluboko, aby nemohlo klesnout ještě níže“ a „Co je dolů, musí jednou nahoru.“ Chtějí tím klientům zdůraznit, že zatím se na burzách vždycky klesající trend obrátil a ztráty byly vyrovnány.
- **dluhopisové fondy** – z pohledu rizikovosti se řadí hned za fondy peněžního trhu. Jejich potenciál výnosu je vyšší, stejně tak je však vyšší riziko, které investoři podstupují. Proto jsou určeny pro investory s delším investičním horizontem, který by měl dosahovat minimální tří a více let. V případě, že investor zvažuje investici na delší dobu, lze dluhopisové fondy považovat za určitou „alternativu“ k peněžnímu trhu, který je naopak určen pro krátkodobější investice. Pro investory je důležité vědět, že rozdíly ve výnosech a rizicích u jednotlivých typů jsou značné. Není tedy dluhopis jako dluhopis.

„Nejbezpečnější“ jsou dluhopisy státní. Následují firemní dluhopisy investičního stupně, což jsou dluhopisy kvalitních společností.

- **smíšené fondy** - fondy pro ty, kteří chtějí investovat a nechtějí se starat. Tak by se velmi stručně daly charakterizovat smíšené fondy. Již z názvu se dá lehce odvodit, že se jedná o fondy, kde se něco míchá a tím něčím není nic jiného než jednotlivé cenné papíry. Smíšené fondy tedy investují do akcií, dluhopisů a peněžního trhu zároveň a vytváří tak portfolio investora v jednom jediném fondu.
- **fondy fondů** – přišly s poměrně zajímavou myšlenkou směřující k mnohem vyššímu rozložení rizik, než které nabízí klasické podílové fondy. Klasický podílový fond totiž nakupuje jednotlivé cenné papíry (např. dluhopisy, akcie) a v portfoliu jich má typicky kolem 50 – 100. Fond fondů ale volí jinou cestu – místo konkrétních akcií či dluhopisů nakupuje podílové listy jiných fondů, takže tím dochází v podstatě k jakési diverzifikaci na druhou. Tyto fondy mají specifickou nákladovou strukturu. Nejen, že musí hradit všechny klasické náklady vznikající u všech fondů, jako jsou náklady na správu portfolia, poplatky za obchodování a jiné fixní náklady, ale také všechny tyto náklady v podstatě platí ještě jednou na úrovni fondů, které nakupují do svého portfolia. Dochází tak k tomu, že se poplatky vlastně platí dvakrát. Na této úrovni je potřeba rozlišit mezi dobrým a špatným fondem fondů.
- **fondy peněžního trhu** – jsou mezi tuzemskými investory nejvyhledávanější. Podle statistik dosahuje majetek ve fondech peněžního trhu 40% všech investic do fondů. Peněžní trh je efektivní alternativou k termínovaným účtům. Tyto fondy jsou nejkonzervativnější investicí, protože kolísavost ceny jejich podílového listu je velice nízká. Nízké riziko kolísavosti ceny těchto fondů je ovšem zapláceno nízkým potenciálním výnosem. Fondy peněžního trhu v dlouhém horizontu dokáží pokrýt inflaci, případně přinést jen něco málo nad ní. Investoři v podstatě jen investicí do fondů peněžního trhu uchovávají kupní sílu svých peněz. Fondy peněžního trhu tak tvoří v kontextu ostatních investic (dluhopisových či akciových) nejkonzervativnější možnost, jak investovat.
- **zajištěné fondy** – existují investoři se silnou averzí k riziku. Takový typ investora nenesne pohled na klesající hodnotu svého majetku v otevřeném podílovém fondu. Pro takové investory je nemyslitelné vystavit své úspory působení akciového trhu. V praxi setrvávají jejich peníze na bankovních termínovaných účtech, ve fondech peněžního trhu a z části i v nejbezpečnějších dluhopisových fondech.

Poplatky fondů

Investiční fondy nabízejí zajímavé výnosy. Hodnota vašeho výnosu bude vždy dána rozdílem mezi nákupní a prodejní cenou a poplatky investičního fondu. Nejvíce peněz zaplatíte za vstupní poplatek, který inkasuje správce fondu (investiční společnost) při nákupu podílových listů. Jeho výše činí u většiny akciových a derivátových fondů až 6%. Většina dluhopisových fondů zakotvuje poplatek od 3 do 4 %. Při investici do fondů peněžního trhu počítejte s poplatkem do 1%.

Za správu fondu si účtují investiční fondy další částku (zpravidla od 0,5 do 2 %). Poplatek je většinou strháván při každém ohodnocení čistého obchodního jmění fondu.

V úvahu přichází i výstupní poplatek. Ten na vás může čekat, pokud se rozhodnete z investičního fondu vystoupit. Přestože si drtivá většina fondů tento poplatek neúčtuje, můžete se s ním setkat.

2.2.4 Ostatní možnosti

Zlato

Investiční zlato v podobě slitků lze zpeněžit prakticky po celém světě. Neexistuje na světě měna, která by sloužila jako všeobecně respektované platidlo tak dlouho jako zlato. Většina tuzemských domácností dává přednost klasickým investičním nástrojům, jakými jsou stavební spoření nebo penzijní připojištění. Je ale všeobecně známé, že budoucím rizikům se nejlépe vyhnete, pokud své peníze uložíte více způsoby.

Výhody:

- uchování hodnoty majetku (ochrana před inflací)
- diverzifikace portfolia
- dlouhodobé zhodnocení vložených prostředků

Spoření ve zlatě je dlouhodobě výnosnější než služby bank a mnohem jistější než akcie, či spekulace na burze. Ve zlatě najdete konzervativní investici, která zaznamenala v posledních letech takové zhodnocení, jaké dokázalo nabídnout jen velmi málo srovnatelných komodit.

Termínované vklady

Termínované vklady jsou v poslední době dle počtu zmínek v médiích spíše na ústupu, neboť je vytlačily spořicí účty, o kterých se často píše.

Pro uložení úspor, které nepotřebujete mít okamžitě k dispozici, lze využít termínované vklady. Ty v Česku nabízejí jak banky, tak i družstevní záložny. Termínované vklady nabízejí vyšší zhodnocení než běžné účty či některé spořicí účty, peníze jsou na nich ale vázané delší dobu. Při předčasném

vyzvednutí úspor z termínované vklady platí klient většinou sankční poplatky, a přijde tak o část zhodnocení.

Termínované vklady jsou pro klienty tuzemských finančních institucí další alternativou, jak zhodnocovat úspory a mít je přitom do určité doby k dispozici. Jedná se o poměrně jednoduché finanční produkty, kdy klient jednorázově vloží na účet peníze a několik týdnů, měsíců či let na ně pak nesmí ale sáhnout.

Dělení termínovaných vkladů

Banky se v rámci konkurenčního boje snaží své termínované vklady odlišit od konkurence tím, že různě kombinují nejen úrokové sazby pro různé části vkladu, ale také vymýšlejí zcela nové kreace.

I.) Bonusový termínovaný vklad – vychází z předpokladu, že vám banka či kampaňka vyplatí po sjednání smlouvy k tomuto produktu, anebo po předem uplynulé doby nějaký bonus. Často je to část výnosu předem, nebo vám bude po předem danou dobu úročen celý vklad či jeho část vyšším úrokem.

II.) Garantovaný termínovaný vklad – finanční prostředky z tohoto typu termínovaných vkladů jsou vloženy do některého investičního nástroje. Nejčastěji pak do zajištěných podílových fondů. Banka vám garantuje, že ať se stane cokoliv, zhodnotí vám vklad během dané doby třeba o tři procenta. I když se jí zhodnocení peněz nepodaří, vyplatí vám po uplynutí trvání vkladu předem slíbený výnos včetně původní jistiny.

III.) Kombinovaný termínovaný vklad – nejde o nic jiného, než že banka naláká klienta na zhodnocení peněz standardním termínovaným vkladem a současně i na nějakou investici do otevřených podílových fondů. Vloženou sumu banka rozdělí na dvě části, přičemž jednu zhodnocuje jako termínovaný vklad, druhou pak investuje. (Janda, 2012, s. 89-90)

Spořicí účty

Pro uložení úspor, které je potřeba mít kdykoliv k dispozici, se hodí spořicí účty. Tato konta nabízejí banky a družstevní záložny a jejich vedení bývá většinou zdarma. Postupně shromažďované finanční prostředky na spořicí účtech mohou sloužit jako rezerva pro případ nečekaných výdajů. Využití je však širší než jen odložení části úspor v rámci finanční rezervy. Časté využití spořicího účtu tkví i v dočasném uložení větší částky. Vhodným příkladem je například prodej nemovitosti, kdy získáte třeba sedmimístnou sumu začínající nejen jedničkou. Uložení této částky na spořicí účet máte volné ruce s vkladem kdykoliv a jakkoliv manipulovat. Peníze jsou ihned k dispozici a zároveň se alespoň trochu zhodnocují. (Janda, 2012, s. 84)

Absencí výpovědních lhůt, jinými slovy možností peníze kdykoliv vybrat, se spořicí účty odlišují od termínovaných vkladů.

Vkladní knížky

Vkladní knížky přestávají být v 21. století hlavním bankovním tahákem. Jejich místo nahradily modernější spořicí účty, případně termínované vklady. Ještě za dob Rakouska-Uherska, či našich babiček, byla vkladní knížka považovaná za grunt. Nyní jsou vkladní knížky spíše záležitostí fajnšmekrů. Jestli máte volnou tisícikorunu hravou náuru, určitě stojí za zvážení založení alespoň jedné vkladní knížky.

Úrokové sazby nepřesahují normální úrokovou sazbu spořicích účtů. Podobně jako u termínovaných vkladů mohou být zatíženy výpovědní lhůtou. Ani zdanění výnosů se od zdanění ostatních depozitních produktů nikterak neodlišuje. (Janda, 2012, s. 95)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 STAROBNÍ DŮCHOD

Na starobní důchod máme nárok pouze tehdy, jestliže splňujeme následující dvě podmínky:

1. dosažení potřebné doby důchodového pojištění
2. dosažením důchodového věku

Ovšem neplatí, že při dosažení důchodového věku dostaneme automaticky nějaký důchod. Abychom starobní důchod dostali, je důležité splnit obě podmínky.

3.1 Doba pojištění

Je to doba, po kterou trvá pracovní poměr (jako zaměstnanec nebo OSVČ) a při tom je odváděno důchodové pojištění. Pro odchod do důchodu, je nutné mít odpracovaný určitý počet let, tedy mít určitou dobu důchodového pojištění.

Doba pojištění je součet všech dnů, po které trval pracovní poměr včetně dovolených.

1. nepočítají se

- dny mezi datem závěrečného vysvědčení a datem nástupu do zaměstnání
- dny mezi ukončením vojenské prezenční služby a nástupem do zaměstnání
- dny mezi jednotlivými zaměstnáními

2. počítají se

- dny v zaměstnání, které trvalo alespoň 15 kalendářních dní, a sjednaná částka příjmu z tohoto zaměstnání činila alespoň 2 500 Kč měsíčně.

3. náhradní doba pojištění – je doba, která se do doby pojištění započítává jen určitou částí. Jsou to některá z období, kdy netrval pracovní poměr. Náhradní doba pojištění se započítává pouze tehdy, pokud trvala alespoň jeden rok.

- počítají se v plném rozsahu:
  - péče o dítě do 4 let
  - dlouhodobá péče o bezmocnou/závislou osobu
  - vojenská služba
- počítají se v rozsahu 80%
  - studium

- evidence na úřadů práce
- další náhradní doby započítané částečně (invalidita, dočasná pracovní neschopnost, karanténa, peněžitá pomoc v mateřství v období před porodem)

3.2 Důchodový věk

je to stáří, kdy lze odejít do důchodu viz následující tabulka.

a) u pojištěnců narozených před rokem 1936:

- důchodový věk u mužů činí 60 let
- důchodový věk u žen činí:
  - 53 let, pokud vychovali alespoň 5 dětí
  - 54 let, pokud vychovali alespoň 3 až 4 děti
  - 55 let, pokud vychovali alespoň 2 děti
  - 56 let, pokud vychovali alespoň 1 dítě
  - 57 let, pokud jsou bezdětné

b) u pojištěnců narozených v od roku 1936 do roku 1977

Tabulka 3: Důchodový věk (cssz.cz)

Rok narození	Důchodový věk činí u					
	mužů	žen s počtem vychovaných dětí				
		0	1	2	3 - 4	5 a více
1936	60r+2m	57r	56r	55r	54r	53r
1937	60r+4m	57r	56r	55r	54r	53r
1938	60r+6m	57r	56r	55r	54r	53r
1939	60r+8m	57r+4m	56r	55r	54r	53r
1940	60r+10m	57r+8m	56r+4m	55r	54r	53r
1941	61r	58r	56r+8m	55r+4m	54r	53r
1942	61r+2m	58r+4m	57r	55r+8m	54r+4m	53r
1943	61r+4m	58r+8m	57r+4m	56r	54r+8m	53r+4m
1944	61r+6m	59r	57r+8m	56r+4m	55r	53r+8m
1945	61r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	55r+4m	54r
1946	61r+10m	59r+8m	58r+4m	57r	55r+8m	54r+4m

1947	62r	60r	58r+8m	57r+4m	56r	54r+8m
1948	62r+2m	60r+4m	59r	57r+8m	56r+4m	55r
1949	62r+4m	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	55r+4m
1950	62r+6m	61r	59r+8m	58r+4m	57r	55r+8m
1951	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	57r+4m	56r
1952	62r+10m	61r+8m	60r+4m	59r	57r+8m	56r+4m
1953	63r	62r	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m
1954	63r+2m	62r+4m	61r	59r+8m	58r+4m	57r
1955	63r+4m	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	57r+4m
1956	63r+6m	63r+2m	61r+8m	60r+4m	59r	57r+8m
1957	63r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+4m	58r
1958	63r+10m	63r+10m	62r+8m	61r+2m	59r+8m	58r+4m
1959	64r	64r	63r+2m	61r+8m	60r+2m	58r+8m
1960	64r+2m	64r+2m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+2m
1961	64r+4m	64r+4m	64r+2m	62r+8m	61r+2m	59r+8m
1962	64r+6m	64r+6m	64r+6m	63r+2m	61r+8m	60r+2m
1963	64r+8m	64r+8m	64r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m
1964	64r+10m	64r+10m	64r+10m	64r+2m	62r+8m	61r+2m
1965	65r	65r	65r	64r+8m	63+2mr	61r+8m
1966	65r+2m	65r+2m	65r+2m	65r+2m	63r+8m	62r+2m
1967	65r+4m	65r+4m	65r+4m	65r+4m	64r+2m	62r+8m
1968	65r+6m	65r+6m	65r+6m	65r+6m	64r+8m	63r+2m
1969	65r+8m	65r+8m	65r+8m	65r+8m	65r+2m	63r+8m
1970	65r+10m	65r+10m	65r+10m	65r+10m	65r+8m	64r+2m
1971	66r	66r	66r	66r	66r	64r+8m
1972	66r+2m	66r+2m	66r+2m	66r+2m	66r+2m	65r+2m
1973	66r+4m	66r+4m	66r+4m	66r+4m	66r+4m	65r+8m
1974	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+2m
1975	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m
1976	66r+10m	66r+10m	66r+10m	66r+10m	66r+10m	66r+10m
1977	67r	67r	67r	67r	67r	67r

c) u pojištěnců narozených po roce 1977

důchodový věk se stanoví tak, že se k věku 67 let přičte takový počet kalendářních měsíců, který se rovná dvojnásobku rozdílu mezi rokem narození pojištěnce a rokem 1977.

například: muž narozený v roce 1982:

$$1982 - 1977 = 5 * 2 = 10$$

důchodový věk: 67 let a 10 měsíců

3.3 Co je potřeba k výpočtu?

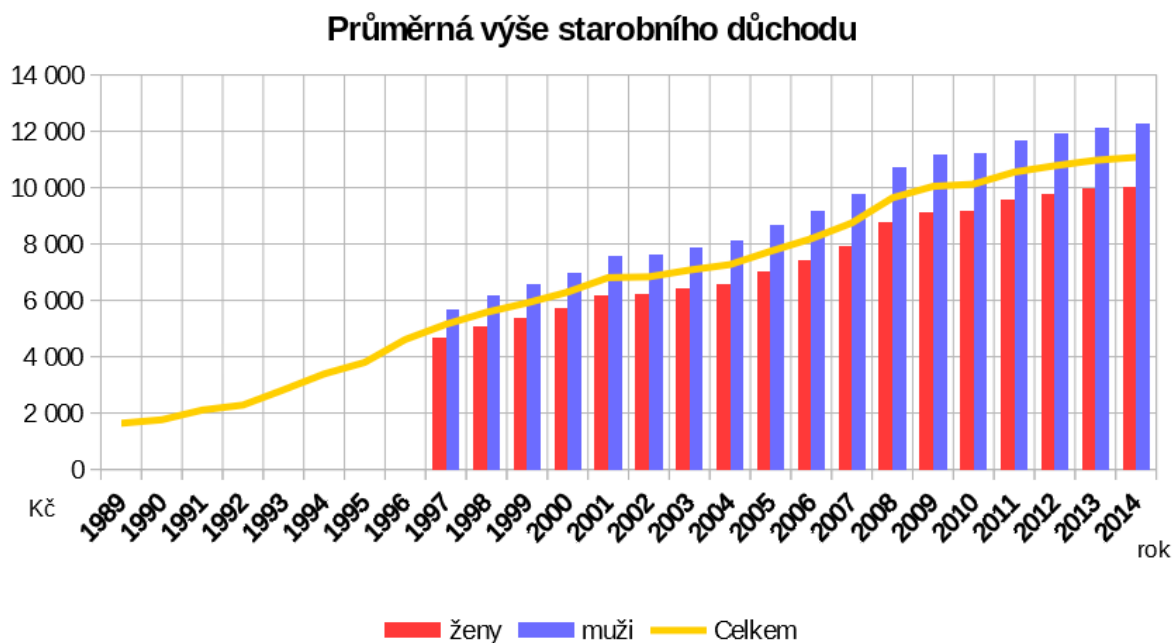
Platný výpočet provádí pro většinu pojištěnců Česká správa sociálního zabezpečení na základě doby pojištění a celkových ročních výdělků. O tom je ČSSZ průběžně informována od zaměstnavatelů.

Pro výpočet starobního důchodu musíme znát ještě následující informace:

- vyměřovací základ – hrubý výdělek dosažený v příslušném kalendářním roce u zaměstnanců nebo roční vyměřovací základ po stanovení pojistného u OSVČ. Nepočítají se příjmy v roce přiznání důchodu.
- vyloučené doby – jedná se o dobu pobírání dávek nemocenského pojištění, invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, dobu výkonu vojenské služby, dobu při péči o dítě do 4 let věku nebo o závislou osobu, apod.
- doba pojištění – jedná se o součet doby pojištění a náhradní doby pojištění (vyloučené doby)
- základní výměra – je stejná pro všechny občany, pro důchod starobní, invalidní i pozůstalostní. Jedná se o 9 % průměrné mzdy, což je 2 440 Kč.
- procentní výměra – pro starobní důchod činí 0,9% výpočtového základu za prvních 360 dní a 1,5% výpočtového základu od 361. dne. Za každý rok doby pojištění se tato procentní výměra zvyšuje o 1,5%.

4 ANALÝZA DRUHŮ DŮCHODŮ

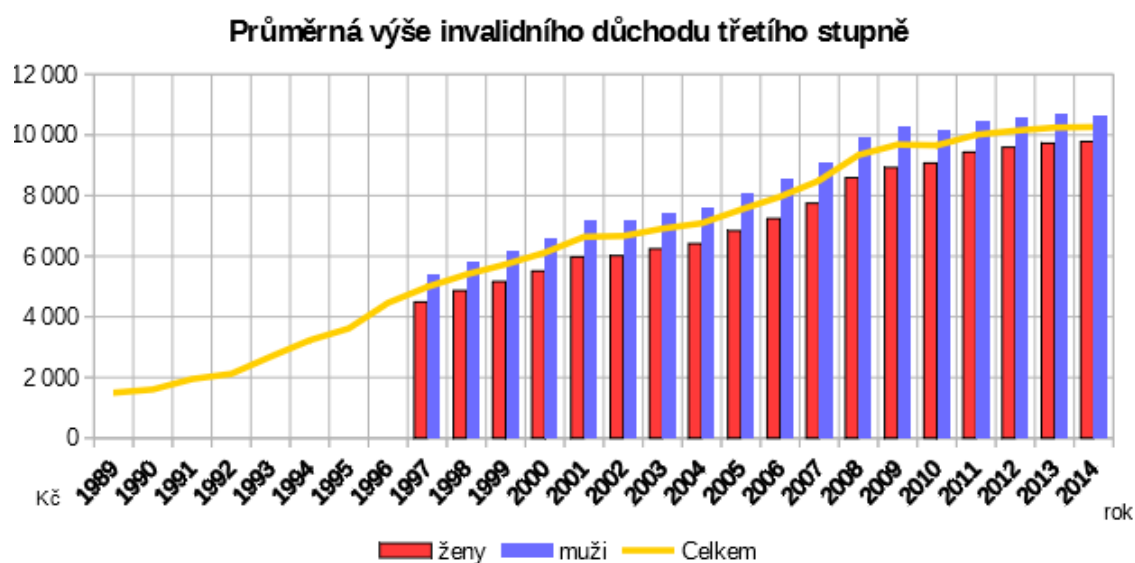
Na základě údajů čerpaných z webových stránek českého statistického úřadu je na grafu znázorněna průměrná výše starobního důchodu. Údaje jsou sbírány vždy na konci daného roku. Tabulky, ze kterých jsou grafy zpracovány jsou v příloze 1. Grafy jsou pouze do roku 2014, jelikož statistiky za rok 2015 ještě nebyly uveřejněny.

Ilustrace 4: Průměrná výše starobního důchodu

Na grafu si můžeme všimnout nárůstu výše průměrného starobního důchodu jak u mužů, tak i u žen. Je patrné, že průměrný starobní důchod u mužů je po celou dobu vyšší než u žen. Za celou dobu nedošlo ani k mírnému poklesu celkového průměrného starobního důchodu. Za posledních 20 let zaznamenal průměrný starobní důchod nárůst téměř trojnásobný.

V roce 2016 je celkový průměrný starobní důchod k 31. 3. 11 400 Kč (10 351 Kč u žen a 12 602 Kč u mužů). Vzhledem k těmto informacím se dá říci, že výše průměrného starobního důchodu stále stoupá. Na jednoho důchodce pobírajícího pouze starobní důchod jsou dva poplatníci důchodového pojištění, ze kterého se důchody vyplácí. Vzhledem ke stárnutí populace není tato situace nejlepší (byla by lepší opačná situace, kdy by na dva důchodce pobírající starobní důchod byl jeden poplatník důchodového pojištění).

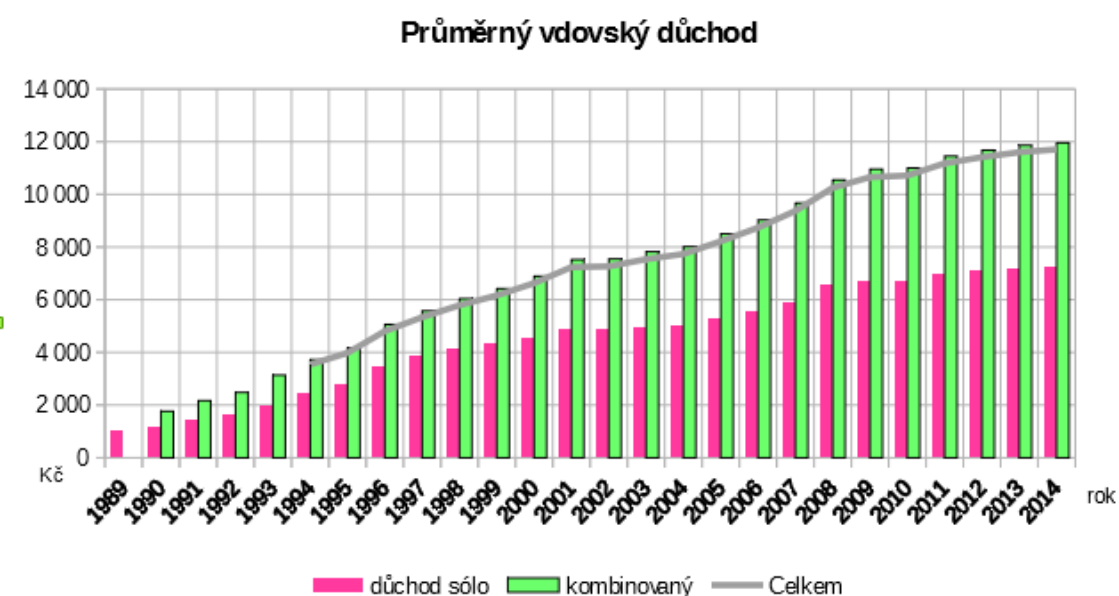

Ilustrace 5: Průměrná výše invalidního důchodu

Z grafu průměrné výše invalidního důchodu pro třetí stupeň lze vyčíst taktéž nárůst výše důchodu. Za posledních 20 let je to více jak trojnásobek.

Při celkovém nárůstu došlo v roce 2010 k velmi mírnému poklesu celkového průměrného invalidního důchodu (i přesto že průměrný invalidní důchod u žen vzrostl, tak u mužů byl zaznamenán pokles).

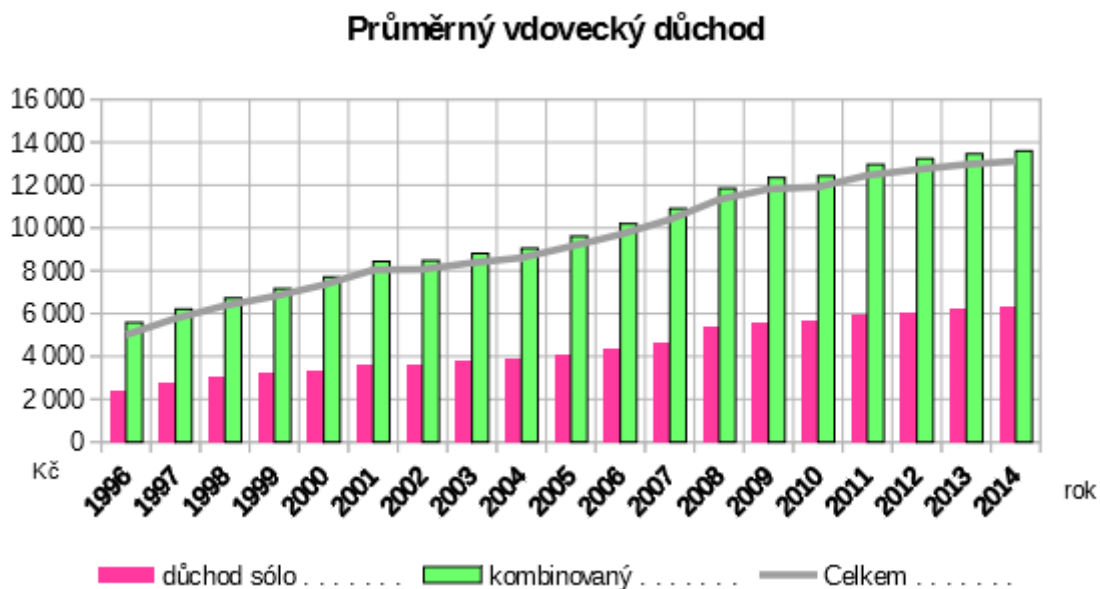
Vzhledem k tomu, že průměrná výše starobního důchodu je vyšší, lze předpokládat, že jakmile člověk pobírající invalidní důchod dosáhne věku 65 let nebo důchodového věku, tak si zvolí, že bude chtít pobírat starobní důchod.

Ilustrace 6: Průměrný vdovský důchod

Důchod sólo je jen přímo znázorněný důchod vdovský. Kombinovaný je kombinace důchodu vdovského spolu se starobním důchodem.

I tady můžeme říci, že za posledních 20 průměrná výše celkového vdovského důchodu vzrostla více než trojnásobně. Jediný pokles zde najdeme v roce 2002 pouze u průměrného vdovského důchodu, kde byl minimální pokles.

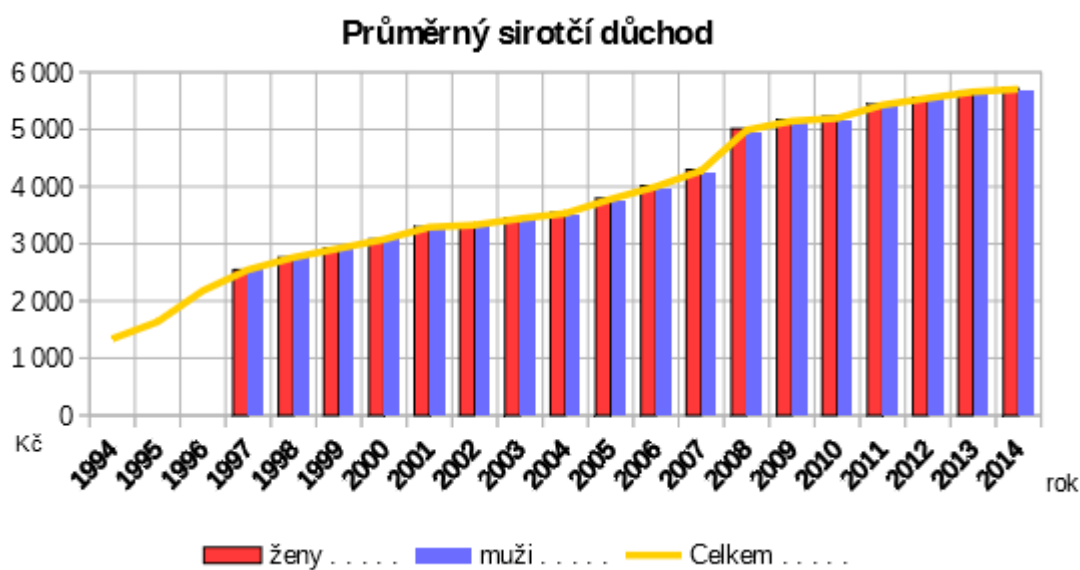

Ilustrace 7: Průměrný vdovecký důchod

Důchod sólo je jen přímo znázorněný důchod vdovecký. Kombinovaný je kombinace důchodu vdoveckého spolu se starobním důchodem.

V tomto případě po celou dobu došlo ve všech částech jen a pouze k nárůstu. I když v roce 2002 byl celkový nárůst pouze 24 Kč.

Při porovnání s kombinovaným vdovským důchodem je kombinovaný vdovecký důchod vyšší skoro o 2 000 Kč.

Ilustrace 8: Průměrný sirotčí důchod

Tento graf je zajímavý tím, že jako u jediného grafu je průměrná výše sirotčího důchodu pro ženy vyšší, než pro muže. V některých případech je to pouze o pár korun.

Při celkovém pohledu je vidět nárůst ve všech letech. V roce 2008 byl největší skok.

Za posledních 20 let narostla průměrná výše sirotčího důchodu více než čtyřikrát.

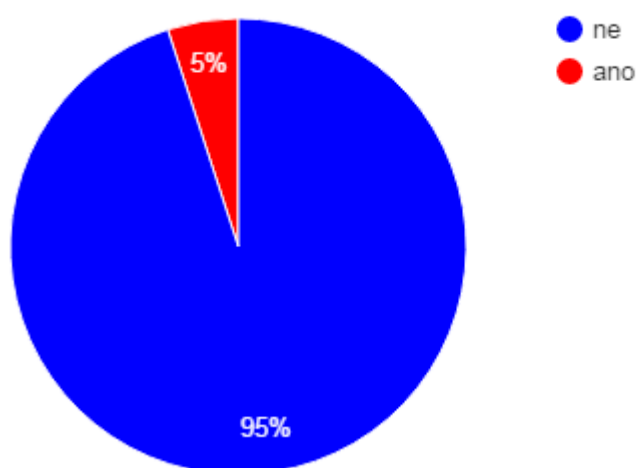

5 ANALÝZA DŮCHODOVÝCH PILÍŘŮ

Analýza probíhala na základě dotazníkového šetření z větší části přes internet a s několika respondenty osobně, kteří i vysvětlili své odpovědi a tudíž bylo možno získat přesnější informace. To se týkalo například otázek o zapojení se do II. nebo III. pilíře v rámci důchodové reformy, která proběhla v roce 2013.

Celkem odpovědělo 500 respondentů a z těchto odpovědí vycházejí následující informace.

Můžete uvést, zda jste se zapojili do II. pilíře - důchodové spoření v rámci důchodové reformy z roku 2013?

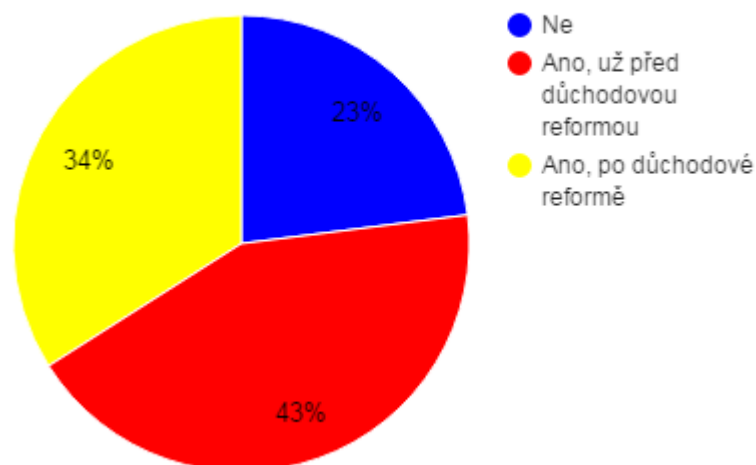

Ilustrace 9: Procentuální vyjádření počtu lidí zapojených do II. pilíře důchodové reformy

V roce 2013 byl v rámci důchodové reformy zaveden II. pilíř do penzijního systému. Tento pilíř byl zrušen s účinností od 1. 1. 2016. Do tohoto pilíře se v České republice zapojilo cca 85 tisíc klientů, kteří nyní podle nového zákona č. 376/2015 Sb. o ukončení důchodového spoření dostanou své peníze zpět.

Ze všech dotázaných se do II. pilíře zapojilo 5% respondentů, tudíž celkem 25 lidí. Potvrdila se mi domněnka, že o II. pilíř nebyl u občanů velký zájem. Dle mě se lidé do II. pilíře nezapojili, jelikož měli málo informací a nebyl jim vysvětlen právě celkový dopad. Lidé nevěděli co od tohoto pilíře očekávat, a při dotazníkovém šetření, které proběhlo s některými respondenty osobně v rámci nestandardizovaného rozhovoru, jsem se dozvěděla, že se jim nelíbilo aby jim ze mzdy byly strženy další procenta.

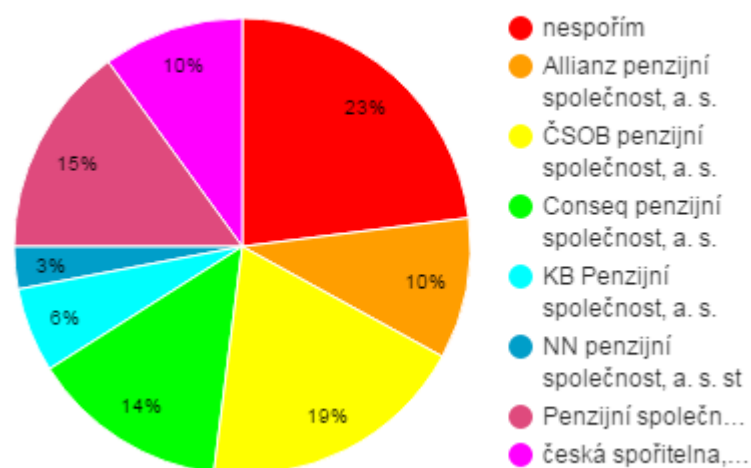
Můžete uvést, zda jste zapojeni do III. pilíře - doplňkové penzijní spoření?

Ilustrace 10: Účast v doplňkovém penzijním spoření

Z grafu lze vyčíst, že tento pilíř byl populární již před důchodovou reformou. To si již spořilo 43% dotázaných. Po roce 2013 se zapojilo 34% a 23% lidí této možnosti nevyužívá, což si myslím, že je docela škoda, když vezmu v potaz, že zde si můžeme spořit my a na výši naší měsíční úložky dostaneme i určitou výši státního příspěvku. Další výhodou vidím příspěvky zaměstnavatele, kterých by bylo škoda nevyužívat.

U kterého penzijního fondu si spoříte?

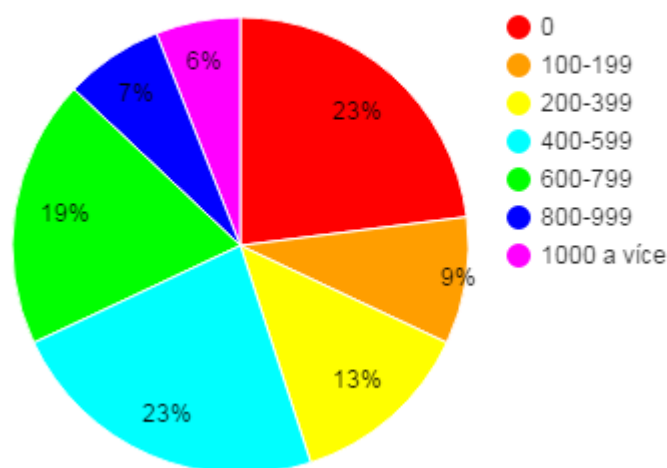

Ilustrace 11: Penzijní fondy

Nejpopulárnějším penzijním fondem je ČSOB penzijní společnost, a. s. Další v pořadí je Penzijní společnost české pojišťovny, a. s. Na třetím místě se nachází Conseq penzijní společnost, a. s. Nejméně oblíbenou penzijní společností je NN penzijní společnost, a. s. st.

Již na předchozím grafu vyšlo, že 23% dotázaných respondentů se nezapojilo do III. pilíře a tudíž i tady vyšlo, že 23% lidí nespoří a tudíž nevyužívá služby penzijních fondů.

Kolik si měsíčně spoříte do III. pilíře penzijního systému?

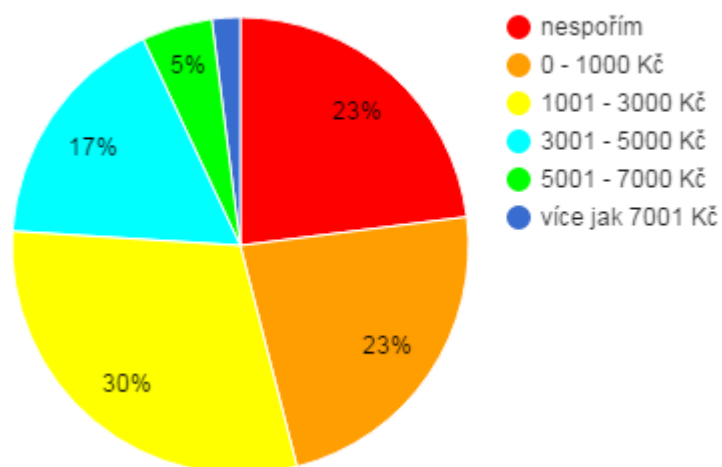

Ilustrace 12: Měsíční úložky

Při průzkumu jsem zjistila, že nejčastější měsíční úložka v doplňkovém penzijním spoření je 400 - 599 Kč. Tuto částku odvádí měsíčně 23% dotázaných. Dalších 19% respondentů si měsíčně spoří 600 – 799 Kč.

Z grafu je patrné, že většina nevyužívá naplno možnosti dostat od státu celý státní příspěvek. 23% respondentů odpovědělo, že jejich měsíční úložka je nulová a jsou to ti, kteří se do III. pilíře nezapojili.

Plný státní příspěvek dostává pouze 6% dotázaných.

Kolik si měsíčně spoříte na zajištění stáří?*Ilustrace 13: Celková měsíční spořicí částka*

30% respondentů odpovědělo, že si celkově spoří 1001 – 3000 Kč měsíčně na zajištění se na důchod.

Z tohoto grafu vyplývá, že lidé zatím stále nepřemýšlejí nad tím, jak se budou v důchodu mít. Vzhledem k tomu, že na stát se nedá spoléhat, měla celková měsíční spořicí částka být vyšší. Nejhorší na tom budou ti, kteří si nespoří nic.

6 NAVRŽENÍ OPTIMÁLNÍHO PORTFOLIA FINANČNÍCH PRODUKTŮ

Příprava na stáří nespočívá jen v akumulaci dostatečně vysoké finanční částky, ale také je důležitá doba, na kterou se odkládají právě finanční prostředky.

V této části se zaměřím na návrh optimálního portfolia finančních produktů, aby zůstala zachována stejná životní úroveň. Vzhledem k tomu, že vypočítat přesný starobní důchod není reálné (záleží na několika aspektech jako je např. doba pojištění, vyloučená doba, vyměřovací základ, přepočítací koeficienty), vypomůžu si pro výpočet průměrnou mzdou a průměrným důchodem.

Ve všech výpočtech zaokrouhluji matematicky na celé koruny.

$$\text{Vzorec pro výpočet: } S = K * m * \left(1 + \frac{m-1}{2 * m} * i\right) * \left(\frac{(1+i)^n - 1}{i}\right)$$

S – výše naspořené částky

K – měsíční úložka

m – počet úložek za jedno úrokové období

i – úroková sazba

n – počet období

Následně budu počítat 3 varianty a každá varianta je barevně rozlišena.

Chtěla bych zmínit, že následující výpočty jsou pouze orientační, jelikož u všech produktů záleží na mnoha dalších aspektech. Není úplně reálné, aby se úrokové sazby držely stejně po celou dobu spoření a ne každý člověk dokáže stabilně spořit celý život stejnou částku.

6.1 Charakteristika finančních produktů

6.1.1 Doplnkové penzijní spoření se státním příspěvkem

Pro následující výpočty jsem vybrala Allianz penzijní společnost, a. s.

Tato společnost nabízí spoření ve třech různých fondech, které se liší svou rizikovostí. Možnost volby fondu ocení jak opatrní klienti, tak ti, kteří dají přednost potenciálně vyššímu výnosu za cenu vyššího rizika.

Konzervativní fond

* nízké riziko, nižší výnosnost (1,22%)

* investování do dluhopisů

Vyvážený fond

- * střední riziko, střední výnosnost (3,18%)
- * investování z větší části do dluhopisů a z menší části do akcií

Dynamický fond

- * vysoké riziko, vysoká výnosnost (4,98%)
- * investování z větší části do akcií a z menší do dluhopisů

6.1.2 Podílové fondy

Pro následující výpočty jsem si vybrala společnost Česká spořitelna, a. s. Tato společnost nabízí investování do 48 fondů v 5 kategoriích. Pro výpočet jsem zvolila 3 fondy a každý v jiné kategorii.

Konzervativní Mix FF

- * Benchmarkový smíšený fond složený z konzervativní dluhopisové složky a typicky s 10% podílem globálních akcií (typ fondu – opatrné)
- * Minimální investice 300 Kč
- * Rizikovost 3 (stupnice 1-7)
- * Doporučený investiční horizont 3 roky a déle
- * Výnosnost 2,05% ; poplatky 1,01%

High yield dluhopisový

- * Korporátní dluhopisy převážně spekulativního stupně (typ fondu – střednědobé)
- * Minimální investice 300 Kč
- * Rizikovost 4 (stupnice 1-7)
- * Doporučený investiční horizont 3 roky a déle
- * Výnosnost 5,49% ; poplatky 1,42%

Sporotrend

- * Portfolio převážně stredo a východoevropských akcií
- * Minimální investice 300 Kč
- * Rizikovost 6 (stupnice 1-7)
- * Doporučený investiční horizont 5 let a déle

* Výnosnost 6,28% ; poplatky 1,58%

6.1.3 Životní pojištění

Společnost pro finanční produkt životní pojištění jsem zvolila Kooperativa pojišťovna, a. s.

Garantovaný fond

* Investiční strategie: Klasické portfolio životního kapitálového pojištění

* Investiční cíl: Růst hodnoty při nízkém riziku

* Rozložení majetku: až 100% dluhopisy, do 10% akcie, do 10% hotovost

* Investiční riziko nízké

* Doporučený investiční horizont nad 1 rok

* Výnosnost 1,9%

ERSTE-SPARINVEST Konzervativní fond

* Investiční strategie: Investuje převážně do dluhopisových fondů se stabilním výnosem

* Investiční cíl: Zachovat hodnoty, stabilní růst

* Rozložení majetku: 57% dluhopisy, 33% akcie, 10% hotovost

* Investiční riziko nízké

* Doporučený investiční horizont 5 let a více

* Výnosnost 2,13%

Conseq Active Invest Vyvážené portfolio

* Investiční strategie: Investice do dluhopisových a akciových fondů

* Investiční cíl: Růst hodnoty s minimalizací výkyvů

* Rozložení majetku: 45% dluhopisy, 40% akcie, 15% hotovost

* Investiční riziko střední/vyšší

* Doporučený investiční horizont 3 roky a více

* Výnosnost 3,70%

6.2 Navržení portfolia – výpočet

* Muž, narozený 1986

* Čistý měsíční příjem 25000 Kč

* Odchod do důchodu 68 let

* Doba spoření

- začátek ve 30 letech - doba spoření 38 let
- začátek ve 40 letech - doba spoření 28 let
- začátek v 50 letech - doba spoření 18 let

* Délka důchodu – 20 let

Předpokládaný důchod:

	průměr	skutečnost
mzda	27006	25000
důchod	12602	x

$$x = (25000 * 12602) / 27006 = \underline{\underline{11\ 666\ Kč}}$$

* Předpokládaný důchod, který bude muž pobírat je 11 666 Kč.

$$25\ 000 * 12 * 20 = 6\ 000\ 000\ Kč$$

$$11\ 666 * 12 * 20 = 2\ 799\ 840\ Kč$$

$$\text{Nutno naspořit: } 6\ 000\ 000 - 2\ 799\ 840 = \underline{\underline{3\ 200\ 160\ Kč}}$$

* Je potřeba naspořit 3 200 160 Kč aby si muž zachoval stejnou životní úroveň jakou má nyní.

Vliv inflace

současná hodnota 3 200 160 Kč

inflace 2%

$$BH = SH * (1+i)^n$$

Tabulka 4: Vliv inflace na současnou hodnotu

Vliv inflace	
doba spoření	budoucí hodnota
38	6 791 696
28	5 571 556
18	4 570 617

Při pohledu na tabulku 4 je vidět rozdíl v částkách, které musí muž naspořit. V současné hodnotě musí naspořit 3 200 160 Kč ale když zohledníme inflaci tak musí naspořit mnohonásobně více.

Začátek spoření ve 30 letech

Tabulka 5: Doplnkové penzijní spoření - začátek spoření ve 30 letech v Kč

Doplnkové penzijní připojištění			
	Allianz účastnický povinný konzervativní fond	Allianz vyvážený účastnický fond	Allianz dynamický účastnický fond
Výnos	1,22%	3,18%	4,98%
měsíční úložka	4000	2000	2000
státní příspěvek	230	230	230
doba spoření	38	38	38
výnos	0,0122	0,0318	0,0498
Naspořeno	2 448 989	1 951 485	2 934 623

Tabulka 6: Podílové fondy - začátek spoření ve 30 letech v Kč

Podílové fondy České spořitelny			
	Smíšený fond	Dluhopisový fond	Akciový fond
	Konzervativní Mix FF	High Yield dluhopisový	Sporotrend
Výnos	2,05%	5,49%	6,28%
Poplatky	1,01%	1,42%	1,58%
měsíční úložka	7100	4300	2900
doba spoření	38	38	38
výnos	0,0205	0,0549	0,0628
Poplatky	0,0101	0,0142	0,0158
Výnos – poplatky	0,0104	0,0407	0,047
Naspořeno	3 964 667	4 589 563	3 575 853

Tabulka 7: Životní pojištění - začátek spoření ve 30 letech v Kč

Investiční životní pojištění									
	Garantovaný fond			ERSTE-SPARINVEST Konzervativní fond			Conseq Active Invest Vyvážené portfolio		
výnos	1,90%			2,13%			3,70%		
měsíční úložka	1500			1000			1000		
		Spoření 38%	Poplatky 7%	Rizika 55%	Spoření 38%	Poplatky 7%	Rizika 55%	Spoření 38%	Poplatky 7%
	825	570	105	550	380	70	550	380	70
doba spoření	38			38			38		
výnos	0,019			0,0213			0,037		
naspořeno	379 349			265 364			373 160		

Tabulka 8: Přehled finančních produktů a měsíčních spořicí částek - začátek spoření ve 30 letech v Kč

Doplňkové penzijní spoření	4000	2000	2000
Podílové fondy	7100	4300	2900
Investiční životní pojištění	1500	1000	1000
Celková měsíční spořicí částka	12 600	7 300	5 900
Celkem	6 793 005	6 806 412	6 883 636

V tabulce 8 můžeme vidět přehled měsíčních výdajů, aby se naspořila potřebná částka zajišťující stejnou životní úroveň.

S vlivem inflace si muž musí naspořit 6 791 696 Kč. Přehled jaké měsíční částky má posílat do jakého finančního produktu vidíme v tabulce. Celková měsíční částka na spoření v nejméně rizikové variantě (žluté) je 12 600 Kč. V riskantnější (zelené) je to 7 300 Kč a v nejméně riskantní (ružové) 5 900 Kč.

Začátek spoření ve 40 letech

Tabulka 9: Doplnkové penzijní spoření - začátek spoření ve 40 letech v Kč

Doplnkové penzijní připojištění

	Allianz účastnický povinný konzervativní fond	Allianz vyvážený účastnický fond	Allianz dynamický účastnický fond
Výnos	1,22%	3,18%	4,98%
měsíční úložka	4000	3000	3500
státní příspěvek	230	230	230
doba spoření	28	28	28
výnos	0,0122	0,0318	0,0498
Naspořeno	1 691 524	1 734 455	2 665 333

Tabulka 10: Podílové fondy - začátek spoření ve 40 letech v Kč

Podílové fondy České spořitelny

	Smíšený fond Konzervativní Mix FF	Dluhopisový fond High Yield dluhopisový	Akciový fond Sporotrend
Výnos	2,05%	5,49%	6,28%
Poplatky	1,01%	1,42%	1,58%
měsíční úložka	9100	6000	4000
doba spoření	28	28	28
výnos	0,0205	0,0549	0,0628
Poplatky	0,0101	0,0142	0,0158
Výnos – poplatky	0,0104	0,0407	0,047
Naspořeno	3 545 044	3 704 518	2 731 633

Tabulka 11: Životní pojištění - začátek spoření ve 40 letech v Kč

Investiční životní pojištění

	Garantovaný fond			ERSTE-SPARINVEST Konzervativní fond			Conseq Active Invest Vyvážené portfolio		
výnos	1,90%			2,13%			3,70%		
měsíční úložka	2000			1000			1000		
	Rizika 55%	Spoření 38%	Poplatky 7%	Rizika 55%	Spoření 38%	Poplatky 7%	Rizika 55%	Spoření 38%	Poplatky 7%
	1100	760	140	550	380	70	550	380	70
doba spoření	28			28			28		
výnos	0,019			0,0213			0,037		
naspořeno	335 952			173 855			221 301		

Tabulka 12: Přehled finančních produktů a měsíčních spořicí částek - začátek spoření ve 40 letech v Kč

Doplňkové penzijní spoření	4000	3000	3500
Podílové fondy	9100	6000	4000
Investiční životní pojištění	2000	1000	1000
Celková měsíční spořicí částka	15 100	10 000	8 500
Celkem	5 572 521	5 612 828	5 618 267

V tabulce 12 můžeme vidět přehled měsíčních výdajů, aby si muž naspořil potřebnou částku zajišťující stejnou životní úroveň. S vlivem inflace si muž musí naspořit 5 571 556 Kč. Přehled jaké měsíční částky má posílat do jakého finančního produktu vidíme v tabulce. Celková měsíční částka na spoření v nejméně rizikové variantě (žluté) je 15 100 Kč. V riskantnější (zelené) je to 10 000 Kč a v nejvíce riskantní (růžové) 8 500 Kč.

Začátek spoření v 50 letech

Tabulka 13: Doplnkové penzijní spoření - začátek spoření v 50 letech v Kč

Doplnkové penzijní připojištění

	Allianz účastnický povinný konzervativní fond	Allianz vyvážený účastnický fond	Allianz dynamický účastnický fond
Výnos	1,22%	3,18%	4,98%
měsíční úložka	6000	5100	5000
státní příspěvek	230	230	230
doba spoření	18	18	18
výnos	0,0122	0,0318	0,0498
Naspořeno	1 503 095	1 544 329	1 802 522

Tabulka 14: Podílové fondy - začátek spoření v 50 letech v Kč

Podílové fondy České spořitelny

	Smíšený fond	Dluhopisový fond	Akciový fond
	Konzervativní Mix FF	High Yield dluhopisový	Sporotrend
Výnos	2,05%	5,49%	6,28%
Poplatky	1,01%	1,42%	1,58%
měsíční úložka	12500	9000	8000
doba spoření	18	18	18
výnos	0,0205	0,0549	0,0628
Poplatky	0,0101	0,0142	0,0158
Výnos – poplatky	0,0104	0,0407	0,047
Naspořeno	2 966 524	2 839 570	2 682 913

Tabulka 15: Životní pojištění - začátek spoření v 50 letech v Kč

Investiční životní pojištění

	Garantovaný fond			ERSTE-SPARINVEST Konzervativní fond			Conseq Active Invest Vyvážené portfolio		
výnos	1,90%			2,13%			3,70%		
měsíční úložka	2000			2000			1000		
	Rizika 55%	Spoření 38%	Poplatky 7%	Rizika 55%	Spoření 38%	Poplatky 7%	-	Spoření 38%	Poplatky 7%
	1100	760	140	1100	760	140	550	380	70
doba spoření	18			18			18		
výnos	0,019			0,0213			0,037		
naspořeno	195 246			199 473			115 704		

Tabulka 16: Přehled finančních produktů a měsíčních spořicí částek - začátek spoření ve 50 letech v Kč

Doplňkové penzijní spoření	6000	5100	5000
Podílové fondy	12500	9000	8000
Investiční životní pojištění	2000	2000	1000
Celková měsíční spořicí částka	20 500	16 100	14 000
Celkem	4 664 865	4 583 372	4 601 138

V tabulce 16 můžeme vidět přehled měsíčních výdajů, aby si muž naspořil potřebnou částku zajišťující stejnou životní úroveň.

S vlivem inflace si muž musí naspořit 4 570 617 Kč. Přehled jaké měsíční částky má posílat do jakého finančního produktu vidíme v tabulce. Celková měsíční částka na spoření v nejméně rizikové variantě (žluté) je 20 500 Kč. V riskantnější (zelené) je to 16 100 Kč a v nejvíce riskantní (růžové) 14 000 Kč.

Porovnání

Tabulka 17: Porovnání celkových měsíčních spořicí částek v Kč

	Doplňkové penzijní spoření			Podílové fondy			Investiční životní pojištění			Měsíční spořicí částka		
	Konzervativní fond	Vyvážený fond	Dynamický fond	Konzervativní fond	Akciový fond	Smišený fond	Garantovaný fond	Konzervativní fond	Vyvážené portfolio			
začátek spoření ve 30 letech	4000	2000	2000	7100	4300	2900	1500	1000	1000	12600	7300	5900
začátek spoření ve 40 letech	4000	3000	3500	9100	6000	4000	2000	1000	1000	15100	10000	8500
začátek spoření v 50 letech	6000	5100	5000	12500	9000	8000	2000	2000	1000	20500	16100	14000

V tabulce 17 je celkové porovnání všech zmíněných variant. Jak si můžeme všimnout, tak čím později začne spořit, tím více měsíčně bude platit. Nejlevnější je varianta začít spořit ve 30 letech a v nejriskantnější variantě. Čím větší je riziko, tím větší je výnos a o to méně bude spořit.

Samozřejmě můžeme kombinovat například doplňkové penzijní spoření nejméně riskantní variantu, podílové fondy nejvíce riskantní variantu a investiční životní pojištění např. střední variantu.

Aby si vzorový pán zachoval stále stejnou životní situaci měl by začít spořit co nejdříve. Pokud začne spořit později, vzhledem k jiným měsíčním nákladům na živobytí, bude nucen si vybrat riskantnější variantu aby mu to finance dovolily.

Při čisté mzdě 25 000 Kč je nereálné si měsíčně spořit 20 500 Kč.

7 SHRNU TÍ A DOPORUČENÍ

Na základě provedené analýzy a prozkoumání výsledků z dotazníku se prokázalo, že dle respondentů zapojení se do II. pilíře po důchodové reformě z roku 2013 nemělo toto řešení žádný smysl. Z dotázaných se zapojilo 5% a celkově se zapojilo cca 85 tisíc občanů České republiky. Myslím si, že se zapojilo tak málo lidí jen proto, že se k nim nedostaly veškeré informace. V televizi a rádiích to bylo vždy diskutované téma, ale občanům nebyly vysvětleny všechny výhody. Jednou z takových výhod, kterou si málokdo uvědomil, bylo to, že ze mzdy odvádí sociální pojištění, ze kterého jsou financovány právě důchody nynějších důchodců. Při zapojení se, by si část těchto peněz spořili pro sebe. Je pravda, že by k tomu měli další srážky ze mzdy, ale v horizontu několika let by to mohlo být pěkné spoření.

Zatímco II. pilíř se pro nezáměr neudržel a tím pádem byl zrušen, doplňkové penzijní připojištění si získalo další klienty. Dle mého názoru, tento finanční produkt je velmi dobře postaven. Nejen že si můžeme spořit a výši měsíční úložky měnit tak jak nám to naše finanční situace dovolí, ale ještě měsíčně dostaneme od státu státní příspěvek a obojí se ještě zhodnocuje. Další výhodou je, že pokud si spoříme dostatečně, je možnost si snížit základ daně pro daň z příjmů fyzických osob. Další výhodou je možnost příspěvků od třetích osob (např. zaměstnavatelů).

Když se nad celou problematikou pořádně zamyslím, tak je více než žádoucí abychom se na stáří z větší části zabezpečili sami. Vzhledem k tomu, že populace stárne, je zapotřebí začít myslet na stáří právě v produktivním věku, dokud ten příjem můžeme mít. A proto bych doporučila všem, kteří už nějaký finanční příjem mají, aby si začali spořit i když zatím jen v nízkých částkách. Nejlepší spoření dle mého názoru, je kombinace různých finančních produktů, jelikož každý produkt má své výhody. U některého jsou státní příspěvky, u některého lepší zhodnocení. U některých finančních produktů je větší riziko, a naopak u některých téměř žádné.

ZÁVĚR

Každý občan České republiky, který se dožije důchodového věku, odchází do důchodu a stává se závislým na státu, od kterého dostává starobní důchod, což se stává hlavním finančním příjmem. Určité důchody může pobírat ještě dříve než je ten starobní a některé spolu jsou kombinovatelné.

Tato bakalářská práce byla zaměřena na celkový důchodový systém v České republice a jejím cílem bylo navrhnout optimální portfolio finančních produktů vhodných pro spoření si na důchodový věk. Zaměřila jsem se na starobní důchod, doplňkové penzijní spoření, životní pojištění, podílové fondy a v neposlední řadě termínované vklady a spořicí účty, které ovšem nejsou tak výnosné.

V teoretické části jsem se věnovala důchodovému systému jako celku. Důchodový systém v České republice je dávkově definovaný a průběžně financovaný. Je univerzální a zabezpečuje všechny ekonomicky aktivní osoby. Je založen na povinném základním důchodovém pojištění podle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Tento systém rozeznává dvě skupiny důchodů a to přímé (kde patří starobní a invalidní důchod) a pozůstalostní (kde řadíme vdovský, vdovecký a sirotčí důchod). Dále jsme se věnovali jednotlivým pilířům. Do roku 2013 byl u nás dvou-pilířový systém, v letech 2013-2015 tří-pilířový systém a aktuálně je opět jen dvou-pilířový systém.

V druhé půli teoretické části jsem se zaměřila na přípravu na důchod. Dozvěděli jsme se, kdo všechno vstupuje do toho, abychom si mohli spořit a zabezpečit se. Jedná se o nás jako zaměstnance nebo osoby samostatně výdělečně činné, zaměstnavatele, českou správu sociálního zabezpečení, penzijní společnosti a v neposlední řadě důchodci. V zabezpečení se na stáří by nám mohly pomoci finanční produkty jako je doplňkové penzijní spoření, podílové fondy, životní pojištění, nebo třeba termínované vklady.

V praktické části jsem se zaměřila na to, co všechno je potřeba k výpočtu starobního důchodu. Je-li množství populace stárne, tím i věk odchodu do důchodu se prodlužuje. Dále jsem analyzovala jednotlivou výši průměrných důchodů. V roce 2016 je celkový průměrný starobní důchod 11 400 Kč. Velký rozdíl hraje i pohlaví. U mužů je průměrný starobní důchod 12 602 Kč a u žen 10 351 Kč. Obecně můžeme říci, že všechny druhy průměrných důchodů mají rostoucí tendenci.

Na základě dotazníkového šetření jsem se zaměřila na využívání důchodových pilířů. Velice mě překvapilo, že 77% dotázaných si spoří v doplňkovém penzijním spoření. Je vidět, že lidé si začínají uvědomovat, že je potřeba se zabezpečit a ne jenom se spoléhat na stát.

V navržení optimálního portfolia finančních produktů jsem dokázala to, že není zas tak jednoduché si naspořit takovou výši finančních prostředků abychom i v důchodu měli měsíčně stejné finanční

prostředky, jako máme nyní. Čím dříve si začneme spořit, tím lépe. Jelikož čím déle budeme spořit, tím menší měsíční náklady na to budou.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Definitivní konec druhého důchodového pilíře a změny ve třetím pilíři. *Zprávy alfa 9* [online]. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://zpravy.alfa9.cz/absolutenm/templates/zprava.aspx?a=40097>

Doplňkové penzijní spoření: Zajistěte se na důchod a využijte státní podporu. *Československá obchodní banka, a. s.* [online]. [cit. 2016-04-22]. Dostupné z: <https://www.csob.cz/portal/lide/produkty/sporici-produkty/doplnekove-penzijni-sporeni#vse-o-sporeni>

Doplňkové penzijní spoření: Způsob jak si po důchodové reformě spořit na vlastní důchod. *NN Group* [online]. [cit. 2016-05-3]. Dostupné z: <https://www.nn.cz/pro-zamestnavatele/doplnekove-penzijni-sporeni/doplnekove-penzijni-sporeni/>

Doplňkové penzijní spoření. *Conseq* [online]. [cit. 2016-05-3]. Dostupné z: <https://www.conseq.cz/page.asp?page=523>

DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Principy pojištění a pojišťovnictví. 2.*, aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2005, 179s. ISBN 80-86119-92-0.

DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Principy pojištění a pojišťovnictví. 3.*, aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, c2009, 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4.

Důchodové pojištění. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/3#ps>

Důchodový systém v ČR. *KB penzijní společnost, a. s.* [online]. [cit. 2016-05-6]. Dostupné z: <http://www.kbps.cz/jak-sporit-na-penzi/duchodovy-system-v-cr/>

FILIP, Miloš a Roman POSPÍŠIL. *Finanční poradenství: Co s tou penzí.* 1. vyd. Praha: Institut pro finanční poradenství, 2013, 135s. ISBN 978-80-905457-0-0.

Generali Fond zlatý. *Generali Investments CEE* [online]. [cit. 2016-05-13]. Dostupné z: <https://www.generali-investments.cz/produkty/investice-v-czk/fondy/generali-fond-zlaty.html>

HAVLÍČEK, David a Michal STUPAVSKÝ. *Investo 21. století: jak ovládnout vlastní emoce a uvažovat o zajištění na stáří.* 1. vyd. Praha: Plot, 2013, 240s. ISBN 978-80-7428-191-4.

JANDA, Josef. *Zajištění na stáří: jak se co nejlépe připravit na podzim života.* 1. vyd. Praha: Grada, 2012, 200s. ISBN 978-80-247-4400-1.

Legislativa podílových fondů. *Investujme.cz* [online]. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://investice.finance.cz/podilove-fondy/co-jsou-to-podilove-fondy/legislativa-podilovych-fondu/>

Pilíře českého důchodového systému. *Důchodová reforma.cz* [online]. [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.duchodovareforma.cz/duchodovy-system/>

Pojištění. *Kooperativa pojišťovna, a. s.* [online]. [cit. 2016-05-13]. Dostupné z: <http://www.koop.cz/pojisteni>

RUBEŠ, Lukáš. *Doplňkové penzijní spoření a důchodové spoření: pro finanční poradce, zaměstnavatele a budoucí důchodce*. Úvaly: Systemia, c2013, 197s. ISBN 978-80-260-3892-4.

RYTÍŘOVÁ, Lucie. *Důchodový systém v České republice*. 1. vyd. Olomouc:ANAG, 2013, 115s. ISBN 978-80-7263-821-5.

Současný český důchodový systém. *Finance.cz* [online]. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/duchody-a-davky/vse-o-duchodech/duchodove-systemy/soucasny-cesky-duchodovy-system/>

Spoření máme pro každého. *Penzijní společnost české pojišťovny, a. s.* [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.pfcp.cz/doplukove-penzijni-sporeni/sporeni-mame-pro-kazdeno.html>

Starobní důchody. *ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ* [online]. [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/davky/starobni-duchody.htm>

SYROVÝ, Petr. *Jak si spořit na důchod: zorientujte se v důchodové reformě*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012, 160s. ISBN 978-80-247-4479-7.

ŠOBA, Oldřich, Martin ŠIRŮČEK a Roman PTÁČEK. *Finanční matematika v praci*. Praha: Grada, 2013, 304s, ISBN 978-80-247-4636-4.

VOŘÍŠEK, Vladimír. *Pomýšlíte na důchod?. 2., aktualiz. vyd.* Praha: ASPI, 2007, 164s. ISBN 978-80-7357-251-8.

WHITEHOUSE, Edward. *Pensions panorama: retirement-income systems in 53 countries*. 1st ed. Washington, D.C.: World Bank, c2007, 234 s. ISBN 978-082-1367-643.

Životní pojištění. *Penize.cz* [online]. [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/zivotni-pojisteni>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ELDP	Evidenční list důchodového pojištěním
např.	například
OSSZ	Okresní správa sociálního zabezpečení
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PAYG	Pay As You Go (průběžný penzijní systém)
Resp.	respektive
tj.	To je
Tzv.	Takzvaný
USA	United States of America
ZDP	Zákon o důchodovém pojištění

SEZNAM OBRÁZKŮ

Ilustrace 1: Průběžný způsob financování.....	18
Ilustrace 2: Důchodová reforma.....	20
Ilustrace 3: Princip fungování podílových fondů.....	27
Ilustrace 4: Průměrná výše starobního důchodu.....	37
Ilustrace 5: Průměrná výše invalidního důchodu.....	38
Ilustrace 6: Průměrný vdovský důchod.....	38
Ilustrace 7: Průměrný vdovecký důchod.....	39
Ilustrace 8: Průměrný sirotčí důchod.....	40
Ilustrace 9: Procentuální vyjádření počtu lidí zapojených do II. pilíře důchodové reformy.....	41
Ilustrace 10: Účast v doplňkovém penzijním spoření.....	42
Ilustrace 11: Penzijní fondy.....	42
Ilustrace 12: Měsíční úložky.....	43
Ilustrace 13: Celková měsíční spořicí částka.....	44

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Doba pojištění.....	14
Tabulka 2: Státní příspěvky a daňové odpočty u doplňkového penzijního spoření.....	25
Tabulka 3: Důchodový věk (cssz.cz).....	34
Tabulka 4: Vliv inflace na současnou hodnotu.....	48
Tabulka 5: Doplňkové penzijní spoření - začátek spoření ve 30 letech v Kč.....	49
Tabulka 6: Podílové fondy - začátek spoření ve 30 letech v Kč.....	49
Tabulka 7: Životní pojištění - začátek spoření ve 30 letech v Kč.....	50
Tabulka 8: Přehled finančních produktů a měsíčních spořicí částek - začátek spoření ve 30 letech v Kč.....	50
Tabulka 9: Doplňkové penzijní spoření - začátek spoření ve 40 letech v Kč.....	51
Tabulka 10: Podílové fondy - začátek spoření ve 40 letech v Kč.....	51
Tabulka 11: Životní pojištění - začátek spoření ve 40 letech v Kč.....	52
Tabulka 12: Přehled finančních produktů a měsíčních spořicí částek - začátek spoření ve 40 letech v Kč.....	52
Tabulka 13: Doplňkové penzijní spoření - začátek spoření v 50 letech v Kč.....	53
Tabulka 14: Podílové fondy - začátek spoření v 50 letech v Kč.....	53
Tabulka 15: Životní pojištění - začátek spoření v 50 letech v Kč.....	54
Tabulka 16: Přehled finančních produktů a měsíčních spořicí částek - začátek spoření ve 50 letech v Kč.....	54
Tabulka 17: Porovnání celkových měsíčních spořicí částek v Kč.....	55

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: přehled průměrných důchodů

Příloha P II: Dotazník

PŘÍLOHA P I: PŘEHLED PRŮMĚRNÝCH DŮCHODŮ

Tab. 13.04 Průměrná měsíční výše důchodů v ČR podle druhu (stav v prosinci příslušného roku)

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Starobní důchod																											
Celkem	1 639	1 763	2 108	2 283	2 824	3 388	3 797	4 610	5 148	5 576	5 940	6 292	6 808	6 833	7 075	7 270	7 744	8 187	8 747	9 638	10 045	10 123	10 552	10 778	10 970	11 075	
muži	.	.	.	.	.	.	.	.	5 688	6 174	6 557	6 988	7 595	7 622	8 133	8 662	9 157	9 784	10 715	11 175	11 240	11 700	11 948	12 150	12 258		
ženy	.	.	.	.	.	.	.	.	4 687	5 087	5 391	5 735	6 196	6 213	6 429	6 600	7 030	7 431	7 938	8 784	9 133	9 189	9 584	9 782	9 955	10 050	
Plný invalidní důchod ¹⁾																											
Celkem	1 496	1 603	1 948	2 117	2 683	3 227	3 617	4 461	4 986	5 398	5 731	6 118	6 638	6 666	6 911	7 088	7 537	7 962	8 496	9 337	9 681	9 656	10 005	10 141	10 245	10 262	
muži	.	.	.	.	.	.	.	.	5 369	5 835	6 194	6 612	7 173	7 193	7 449	7 628	8 096	8 538	9 094	9 943	10 301	10 142	10 482	10 597	10 676	10 664	
ženy	.	.	.	.	.	.	.	.	4 450	4 865	5 164	5 511	5 977	6 016	6 243	6 415	6 840	7 243	7 750	8 588	8 925	9 075	9 435	9 596	9 730	9 784	
Vdovský důchod																											
Celkem	.	.	.	.	.	.	.	.	5 336	5 791	6 164	6 628	7 238	7 266	7 538	7 737	8 216	8 736	9 371	10 251	10 653	10 712	11 179	11 411	11 600	11 705	
důchod sólo	1 088	1 197	1 470	1 622	1 954	2 480	2 813	3 500	3 878	4 150	4 342	4 585	4 902	4 863	4 963	5 028	5 291	5 546	5 875	6 577	6 743	6 744	6 989	7 104	7 216	7 250	
kombinovaný ²⁾	.	1 766	2 170	2 481	3 140	3 726	4 183	5 065	5 579	6 042	6 421	6 895	7 523	7 547	7 822	8 015	8 502	9 028	9 671	10 549	10 955	11 002	11 452	11 680	11 864	11 955	
Vdovecký důchod																											
Celkem	.	.	.	.	.	.	.	.	5 002	5 771	6 371	6 806	7 343	8 039	8 063	8 604	9 137	9 686	10 390	11 329	11 814	11 909	12 458	12 729	12 965	13 115	
důchod sólo	.	.	.	.	.	.	.	.	2 387	2 804	3 042	3 216	3 379	3 620	3 652	3 770	3 862	4 123	4 358	4 668	5 412	5 580	5 660	5 920	6 076	6 240	6 314
kombinovaný ²⁾	.	.	.	.	.	.	.	.	5 583	6 212	6 727	7 166	7 711	8 435	8 477	8 810	9 049	9 611	10 195	11 847	12 348	12 429	12 963	13 236	13 463	13 598	
Siroťní důchod																											
Celkem	.	.	.	.	.	.	.	.	1 338	1 636	2 180	2 546	2 761	3 290	3 328	3 440	3 530	3 780	3 989	4 278	4 989	5 145	5 428	5 644	5 657	5 703	
muži	.	.	.	.	.	.	.	.	2 546	2 759	2 915	3 076	3 288	3 327	3 426	3 512	3 761	3 977	4 254	4 960	5 114	5 153	5 414	5 534	5 645	5 683	
ženy	.	.	.	.	.	.	.	.	2 546	2 764	2 922	3 080	3 293	3 329	3 452	3 544	3 796	4 016	4 298	5 013	5 168	5 226	5 440	5 554	5 668	5 713	

Poznámky:

V letech 1989 až 1993 důchody pouze ze zabezpečení pracovníků (bez družstevních rolníků a samostatně hospodařících)

¹⁾ vdovský důchod v kombinaci s přímým důchodem²⁾ vdovecký důchod v kombinaci s přímým důchodem³⁾ od roku 2010 invalidní důchod třetího stupně

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK

Důchodový systém v ČR

Vážená paní, vážený pane,
jsem v posledním ročníku bakalářského studia fakulty managementu a ekonomiky na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Dovoluji si Vás požádat o vyplnění dotazníku, který bude sloužit k bakalářské práci na téma Důchodový systém České republiky a možnosti zajištění se na důchod.
Děkuji za Vaší ochotu a čas.

*Povinné pole

Můžete uvést, zda jste se zapojili do II. pilíře - důchodové spoření v rámci důchodové reformy z roku 2013 *

- ano
- ne

Můžete uvést, zda jste zapojeni do III. pilíře - doplňkové penzijní spoření? *

- Ano, už před důchodovou reformou
- Ano, po důchodové reformě
- Ne

U kterého penzijního fondu si spoříte

- ČSOB penzijní společnost, a. s.
- NN penzijní společnost, a. s. st
- KB Penzijní společnost, a. s.
- Penzijní společnost české pojišťovny, a. s.
- Česká spořitelna, a. s.
- Axa penzijní společnost, a. s.
- Allianz penzijní společnost, a. s.
- Conseq penzijní společnost, a. s.

Kolik si měsíčně spoříte do III. pilíře penzijního systému?

- 100-199
- 200-399
- 400-599
- 600-799
- 800-999
- 1000 a více

Jak jinak si spoříte? *

- životní pojištění
- podílové fondy
- zlato
- termínované vklady
- spořicí účty
- jiné
- nespořím

Kolik si měsíčně spoříte na zajištění stáří? *

- nespořím
- 0 - 1000 Kč
- 1001 - 3000 Kč
- 3001 - 5000 Kč
- 5001 - 7000 Kč
- více jak 7001 Kč

Vaše pohlaví *

- žena
- muž

Váš věk *

- 18-25
- 26-35
- 36-49
- 50-65
- 66 a více

Vaše nejvyšší ukončené vzdělání *

- základní
- výuční list
- středoškolské s maturitou
- vysokoškolské

Jaký směr Vašeho vzdělání převažuje? *

- Ekonomické
- Technické
- Humanitní
- Přírodovědné

Jiné:

Zdroj příjmů *

- Zaměstnanec
- OSVČ
- brigádník
- student
- důchodce
- na mateřské/rodičovské dovolené

Jiné:

Jaký je Váš měsíční čistý příjem? *

- do 5 000 Kč
- 5 001 - 10 000 Kč
- 10 001 - 15 000 Kč
- 15 001 - 20 000 Kč
- 20 001 - 25 000 Kč
- 25 001 Kč a více

Kraj ve kterém bydlíte *

- Středočeský
- Jihočeský
- Plzeňský
- Jihomoravský
- Vysočina
- Moravskoslezský
- Ústecký
- Olomoucký
- Královhradecký
- Pardubický
- Zlínský
- Praha
- Karlovarský
- Liberecký

Odeslat

Nikdy přes Formuláře Google neposílejte hesla.

Používá technologii
 Google Forms

Obsah není vytvořen ani schválen Googlem.

[Nahlásit zneužití](#) - [Smluvní podmínky služby](#) - [Další smluvní podmínky](#)